

รูปแบบการสื่อสารในการหางานของผู้ตกงานจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์

ในภาวะการณืปกติทั่วไปที่เศรษฐกิจของประเทศไม่ประสบปัญหา การแสวงหาข่าวสารเรื่องงานของคนโดยทั่วไปแล้วจะมีรูปแบบการสื่อสารที่ไม่หลากหลายนัก จากงานวิจัยที่ผ่านมาในเรื่องของการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานนั้น พบว่าสื่อมวลชนและสื่อบุคคลจะถูกใช้เพื่อการนี้มากกว่าสื่อประเภทอื่น แต่สำหรับงานวิจัยเรื่องการสื่อสารเพื่อแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับงานของผู้ตกงานจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำปี 2540 ครั้งนี้เป็นการวิจัยในบริบทของสังคมที่อยู่ในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ อัตราการว่างงานของคนในประเทศเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาเหตุอันเนื่องมาจากการถูกเลิกจ้าง เช่นเดียวกันเมื่อต้องตกอยู่ในภาวะของการตกงานพนักงานจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์หรือคนไฟแนนซ์ ที่เคยถูกสังคมให้สถานภาพเมื่อครั้งภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่ว่าเป็น “มนุษย์ทองคำ” ต้องดิ้นรนในการหางาน เพื่อนำมาซึ่งรายได้ดำรงชีพ จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นอดีตพนักงานบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่ตกงานทั้งกลุ่มผู้ที่ได้งานใหม่และยังไม่ได้งาน ทั้ง 8 กลุ่มดังที่ได้กล่าวไว้แล้วนั้นพบว่ารูปแบบการสื่อสารที่เกิดขึ้นในการหางานนั้นมีการใช้แหล่งข้อมูลข่าวสารหลากหลายช่องทาง ในบทนี้ผู้วิจัยจึงได้การนำเสนอผลการวิจัยและการวิเคราะห์ในแต่ละกลุ่มตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารในการหางาน
2. แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการได้งานทำ
3. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีส่วนทำให้ได้งานทำกับผู้ที่หางาน
4. ลักษณะขั้นตอนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเรื่องงานไปยังผู้รับคนสุดท้าย

1. กลุ่มผู้ได้งานทำภายในระยะเวลา 1 เดือน

1. 1 แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารในการหางาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่าแหล่งข่าวสารที่ผู้ตกงานใช้ในการหางาน ได้แก่การประกาศรับสมัครงานทางหนังสือพิมพ์ การฟังข่าวเกี่ยวกับการเปิดรับสมัครงาน

ทางวิทยุโทรทัศน์ การเปิดดูประกาศรับสมัครงานทางอินเทอร์เน็ต การโทรศัพท์สอบถาม จากทางศูนย์บริการข้อมูลเรื่องงาน (Job line) การสอบถามจากบุคคลอื่นได้แก่ คนรู้จัก, เพื่อน,ญาติ โดยส่วนใหญ่แล้วกลุ่มนี้จะใช้แหล่งข่าวสารหลายแหล่ง มีเพียงคนเดียวเท่านั้น ที่ใช้การสอบถามจากบุคคลในการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานเพียงอย่างเดียว คือ

คุณปัญญา แสงสุข โดยได้ให้เหตุผลว่าการสมัครงานผ่านทางแหล่งข่าวสารที่เป็นสื่อมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์นั้นมีคู่แข่งเยอะ “ ผมหางานจากการสอบถามจากคนรู้จักมากกว่า หนังสือพิมพ์นี้ไม่ได้ใช้เลยเพราะช่วงนั้นคิดว่าคนสมัครงานกันเยอะจากทางหนังสือพิมพ์ ก็เลยใช้การแนะนำจากคนรู้จักซึ่งก็เป็นคนที่ทำงานในวงการเดียวกันและก็สนิทกับเราพอสมควร มีทั้งเพื่อน รุ่นพี่ในบริษัทเดียวกันและต่างบริษัท เพื่อนสมัยเรียน จะช่วยกันในลักษณะนี้มากกว่าแม้แต่ตัวผมเองถ้ารู้ว่าที่ไหนรับสมัครแล้วคุณสมบัติผมไม่ได้ ผมก็จะมาขอเพื่อนหรือแนะนำต่อ” (สัมภาษณ์ 11 มิถุนายน 2541)

ผู้ที่ได้งานภายในระยะเวลา 1 เดือนจะมีการเตรียมตัวหาข่าวสารเรื่องงานตั้งแต่ก่อนออกจากงานและงานใหม่ที่ได้ก็เป็นผลสืบเนื่องจากการหางานเตรียมไว้ก่อน แม้ว่าจะไม่ได้รับการตอบรับเข้าทำงานขณะที่ยังทำงานอยู่ที่เดิม แต่ก็มีส่วนทำให้ระยะเวลาในการได้งานใหม่เร็วขึ้น จึงมีระยะเวลาของการว่างงานอยู่ไม่นานนัก หรือเรียกได้ว่าระยะเวลาเกือบจะคาบเกี่ยวกันระหว่างงานเก่ากับงานใหม่เช่นในกรณีของ คุณกฤษ สิวาลัย ที่ได้เล่าให้ฟังว่า

“ตอนที่เอกรณกิจยังไม่ปิดแต่มีชาวลดคนที่ก็เริ่มส่งใบสมัครไปสมัครงานทางไปรษณีย์ ส่งไปหลายที่เช่นที่ อินซ์เคป ซึ่งก็รู้จักเพื่อนบอก แล้วก็สมัครพวกแบงก์ขนาดเล็กที่เปิดรับคนเพิ่ม พอบริษัทถูกสั่งปิดก็ยิ่งหางานใหญ่ ตอนบริษัทปิดยังไม่ได้ออกทันทียังทำงานอยู่ต่อแต่หางานไปด้วยโดยดูจาก Classify ในหนังสือพิมพ์ แต่พวก Classify ก็ไม่ค่อยมีงานที่น่าสนใจเท่าไร เราเองก็ไม่ค่อยมั่นใจในสายงานสินเชื่อบริษัทนี้ ไม่อยากเปลี่ยนงานบ่อยๆ เลยหันไปมองงานทางด้านการตลาดแทนบ้าง นอกจากนี้ก็สอบถามจากเพื่อนๆที่รู้จักในวงทำงาน แต่ที่ได้มาทำที่ลือคอินโฟร์เมชั่นเวอริวิชั่นเพราะมีเพื่อนรุ่นน้องที่ทำงานที่เอกรณกิจด้วยกันเค้ามาสมัครแล้วเค้า

ได้ ซึ่งเค้าก็รู้ว่ามาจากเพื่อนที่ทำงานอยู่ที่ลือคอินโฟร์นี่แหละ แต่ปรากฏว่าที่เค้าสมัครที่อื่นไว้ก็ได้เหมือนกันเค้าเลยเลือกที่อื่น เค้าก็เลยมาบอกให้พี่ลองมาสมัครดู ช่วงที่สมัครก็กำลังจะออก แล้วเผอิญว่าแฟนที่ทำงานอยู่ที่ลือคชเสย์ ซึ่งลือคอินโฟร์นี้เป็นบริษัทในเครือ เจ้านายของแฟนที่ซึ่งก็รู้จักกันพอเค้ารู้ว่าที่มาสมัครที่นี้เค้าก็ช่วยโทรมาคุยกับผู้ใหญ่ทางนี้ พอออกที่เค้าไปไม่ถึงอาทิตย์ทางนี้เค้าก็เรียกมาสัมภาษณ์เลยแล้วก็ได้งาน ” (สัมภาษณ์ 21 พฤษภาคม 2541)

คุณกนกพร ปิมแปง ได้ให้ข้อมูลว่า “ ...หลังจากออกจากงานได้อาทิตย์กว่าก็ได้งานที่ UTV ที่ได้งานที่ UTV นี้เพราะเจ้านายที่ยู่ในเต็ดท่านรู้จักกับผู้ใหญ่ใน UTV ท่านก็พูดเปรยๆให้ เผอิญว่าตอนนั้น UTV เค้ากำลังต้องการคนที่ผลิตรายการใหม่ เจ้านายก็โทรมาถามว่าสนใจมั๊ย ก็ตอบว่าสนใจ วันรุ่งขึ้นก็ไปสัมภาษณ์เลยแล้วก็ได้งานที่นี้ ทำอยู่ประมาณ 2 อาทิตย์ก็ลาออกเพราะได้งานที่ธุรกิจบัณฑิตย์ ส่วนที่ธุรกิจบัณฑิตย์ไปสมัครเพราะทราบข่าวจากเพื่อนที่เค้าไปสมัครมาโดยที่เพื่อนก็รู้มาจากเพื่อนของเขาที่เป็นอาจารย์อยู่ที่ธุรกิจบัณฑิตย์อีกที สำหรับพี่การนางานก็เปิดดูจาก Classify ในหนังสือพิมพ์ เนื่องจากสายงานที่ทำอยู่ (ประชาสัมพันธ์) ต้องเปิดรับข่าวสารจากสื่อพวกนี้อยู่แล้ว แม้ตอนที่ทำงานอยู่ก็ยังเปิดดู Classify ทั้งที่ไม่ได้กำลังหางาน พอรู้ว่าต้องออกก็เตรียมหางานเลย เจ้านายท่านก็ช่วยเรามาก...” (สัมภาษณ์ 2 มิถุนายน 2541)

และอีกตัวอย่างหนึ่งคือกรณีของคุณกนกวรรณ พรวิวัฒน์ศิริกุล ที่ให้ข้อมูลว่า “ ตอนที่บริษัทถูกสั่งปิดเมื่อ 5 ส.ค. 40 ก็ยังทำงานอยู่ต่อจนถึงสิ้นเดือน ซึ่งช่วงนั้นยังไม่ได้มองหางานเท่าไร Classify นี้ไม่ได้ดูเลย ไม่ได้หางานที่ไหนเพราะตอนนั้นคิดว่าวุฒิปริญญาโททางด้านนี้ค่อนข้างหางานยาก ก็เลยจะสอบถามเรื่องงานจากเพื่อนที่รู้จักกัน ได้โทรไปคุยกับเพื่อนที่เป็นอาจารย์อยู่ที่คณะบัญชี ม.หอการค้า ซึ่งเป็นเพื่อนที่เรียนปริญญาโทด้วยกันแต่ก็ไม่ค่อยสนิทกันมาก เค้าก็บอกว่าที่นี้เปิดรับสมัครอาจารย์อยู่ เลยขอให้เค้าเอาใบสมัครมาให้และก็เขียนสมัครไป ตอนนั้นยังไม่พ้นช่วงทดลองงานที่สหชนกิจไทย ทางบริษัทเค้าให้คนที่ไม่พ้นช่วงทดลองงาน

ออกมาก่อนก็เลยออกสิ้นเดือนส.ค. พอออกจากงานได้ไม่นานที่ม.หอการค้าก็เรียกสัมภาษณ์ " (สัมภาษณ์ 28 พฤษภาคม 2541)

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งได้ยกมาเป็นตัวอย่างข้างต้นนั้นได้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้ตกงานที่ไ้งานภายในระยะเวลาอันรวดเร็วคือ ภายใน 1 เดือนนั้นส่วนใหญ่ได้มีการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเรื่องงานไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะตกงาน และงานใหม่ที่ได้เป็นผลต่อเนื่องมาจากการแสวงหาข่าวสารก่อนตกงานดังนั้นช่วงระยะเวลาที่ตกงานจึงเป็นช่วงสั้นๆ

1.2 แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการไ้งาน

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มที่ 1 นี้ได้ข่าวสารของงานใหม่หลังจากออกจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์จากสื่อบุคคลมากกว่าสื่ออื่น แม้ว่าผู้ให้ข้อมูลหลักบางคนได้เปลี่ยนงานอีกหลายครั้งหลังจากที่ไ้งานใหม่ครั้งแรก โดยสื่อบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวสารมี 2 ลักษณะคือ

1. สื่อบุคคลที่เป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่
2. สื่อบุคคลที่เป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่และเป็นผู้แนะนำชักชวนให้มาทำงานหรือเป็นผู้มีส่วนช่วยผลักดันในการไ้งานใหม่

ตัวอย่างของสื่อบุคคลที่เป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่ เช่นกรณีของคุณกนกวรรณ ที่ทราบข่าวการเปิดรับอาจารย์คณะบัญชี ที่มหาวิทยาลัยหอการค้า จากเพื่อนที่เป็นอาจารย์อยู่ที่คณะบัญชี ซึ่งเพื่อนคนนี้เป็นเพื่อนที่เคยเรียนปริญญาโทด้วยกัน และกรณีของคุณกฤษ ที่ทราบข่าวงานใหม่จากเพื่อนรุ่นน้องที่ทำงานที่เดียวกันซึ่งเป็นคนที่ไม่สมัครงานก่อนแล้วได้รับคัดเลือกแต่สละสิทธิ์ จึงมาบอกคุณกฤษให้มาสมัคร

สำหรับสื่อบุคคลที่เป็นทั้งผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่และเป็นผู้แนะนำชักชวนให้มาทำงานหรือเป็นผู้มีส่วนช่วยผลักดันในการไ้งานใหม่นั้น เช่นในกรณีของคุณกนกพร ที่ทราบข่าวงานใหม่งานแรกที่ UTV หลังจากออกจากไฟแนนซ์จากเจ้านายเก่า ซึ่งเจ้านายของคุณกนกพรก็เป็นผู้แนะนำและมีส่วนผลักดันในการไ้งานของคุณกนกพรด้วย

จากข้อมูลที่ได้ผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มนี้มีเพียงคุณอภิชา อารชาเจริญสุข เท่านั้นที่ทราบข่าวงานใหม่จากหนังสือพิมพ์ แต่อย่างไรก็ตามการได้งานของคุณอภิชา ก็มีสื่อบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยนั่นคือ ได้รับการรับรองจากเจ้านายเก่าซึ่งเป็นเพื่อนกับเจ้านายใหม่ ซึ่งเธอได้เล่าให้ฟังว่า

“ ที่ชินวัตรนี่ก็รู้จัก Classify ที่ประกาศรับสมัครแต่ตอนนั้นเค้ารับตำแหน่งเจ้าหน้าที่การตลาด รู้แต่ก็ยังไม่ได้สมัครทันที เมื่อวันหนึ่งผ่านมาแถวชินวัตรก็เลยมารอกใบสมัครแต่ตำแหน่งที่ประกาศรับนั้นเต็มแล้ว ทางเจ้าหน้าที่เค้าก็ให้กรอกใบสมัครทิ้งไว้ พอดีกับที่ชินวัตรได้เรียกทอรัส เป็นหน่วยงานใหม่กำลังต้องการรับคนมาทำงานในส่วนของการตรวจสอบเครดิตของลูกค้า ก็เรียกมาสัมภาษณ์ แล้วเผชิญว่าหัวหน้างานที่ใหม่รู้จักกับหัวหน้างานเก่า เค้าก็สอบถามประวัติการทำงานของเรา รู้ว่าเราทำงานเป็นอย่างไร เรื่องนี้เพิ่งมารู้ทีหลัง หลังจากตกลงทำงานแล้ว ” (สัมภาษณ์ 23 พฤษภาคม 2541)

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าในกลุ่มผู้ที่ได้งานภายในระยะเวลา 1 เดือนนั้นมีแหล่งข่าวสารที่สำคัญในการได้งานเป็นสื่อบุคคล

1.3. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีส่วนทำให้ได้งานทำกับผู้ที่หางาน

นอกเหนือจากการศึกษาถึงแหล่งข่าวสารในการได้งานที่สำคัญ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงลักษณะความสัมพันธ์ของการสื่อสารระหว่างบุคคลในเรื่องการหาข่าวสารเกี่ยวกับงานจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 1 เดือนจากแหล่งข่าวที่เป็นสื่อบุคคล โดยได้นำแนวคิดเรื่องเครือข่ายการสื่อสารเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคู่การสื่อสารมาพิจารณาประกอบ แนวคิดนี้ได้กล่าวถึงระดับความผูกพันว่าจะมีมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับ

1. ผลรวมของจำนวนเวลาที่มีการติดต่อสัมพันธ์กัน
2. ความเข้มข้นของอารมณ์ ความรู้สึกคุ้นเคยในการติดต่อสัมพันธ์กัน
3. ความคุ้นเคยสนิทสนมไว้นื้อเชื่อใจซึ่งกันและกันของผู้สื่อสาร
4. การช่วยเหลือซึ่งกันและกันของผู้สื่อสาร

จากระดับความผูกพันดังกล่าวผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวในการวิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักถึงลักษณะความสัมพันธ์ของคู่การสื่อสารในการได้งานที่เกิดขึ้นพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มที่ 1 นี้ ผู้ที่ทราบข่าวเรื่องงานจากสื่อบุคคล ที่มีความสัมพันธ์แบบผิวเผิน (Weak tie) กับบุคคลที่มีส่วนทำให้ได้งานทำ โดยเกี่ยวข้องเป็นคนรู้จัก เพื่อนร่วมงาน รุ่นที่ เพื่อนสมัยเรียน และ เพื่อนบ้าน ดังกรณีของคุณวิยะดา วิจารณ์วสุ ที่ให้สัมภาษณ์ว่า

“ หลังจากบริษัทถูกประกาศปิดแล้วก็ยังคงมีการทำงานอยู่ทางบริษัทก็ทยอยเลิกจ้างพนักงานที่ลือชื่อ ของแอนนี่สิ้นสุดการจ้างวันที่ 30 พฤศจิกายน 2540 ตอนนั้นยังไม่ได้สมัครงานที่ไหนเลย หลังจากออกจากงานประมาณ 3 อาทิตย์ก็กลับไปออฟฟิศอีก แล้วได้เจอกับพี่ที่เป็นเลขานุการที่นั่นพักจรรยาที่แอนนี่รู้จัก เพราะที่ทำงานอยู่ใกล้กัน อยู่ตึกเดียวกันชั้นเดียวกัน พี่เค้าก็บอกว่าจะลาออกก็เลยคุยกัน เค้าก็เลยให้แอนมาสมัคร แอนก็เลยไปสมัครแทนในตำแหน่งของเค้า ได้เรียกสัมภาษณ์แล้วก็ได้งานเพราะบริษัทต้องการคนมาแทนพี่เค้าด่วน ”
(สัมภาษณ์ 22 พฤษภาคม 2541)

และกรณีของคุณธานี มุกดาเพชรรัตน์ ที่ให้สัมภาษณ์ว่า

“ หลังจากออกจากสหชนกิจไทยไม่ถึงเดือน ก็ได้งานทำที่แรกโดยเพื่อนบ้านเป็นคนแนะนำให้ไปสัมภาษณ์งานที่ บริษัท แกมมเตอร์ จำกัด ที่นิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง โดยเพื่อนของพี่ที่แนะนำเค้ารู้จักกับเจ้าของบริษัทนี้ แล้วรู้ว่ากำลังต้องการพนักงานบัญชี ก็ไปสมัคร ทำอยู่ที่นั่น 2 เดือนก็ออก เพราะบริษัทเลิกจ้าง หลังจากนั้นว่างอยู่ประมาณ 2 เดือนครึ่ง ก็ได้งานใหม่โดยได้จากการเปิดหนังสือพิมพ์แล้วสมัครไป ทำอยู่ 3 วันก็ลาออก แต่ก่อนหน้านี้อีกมีคุยกับเพื่อนที่อยู่ที่สำนักงานชัยยศ (สำนักงานตรวจสอบบัญชี) ที่ทำงานเก่า ก็เลยรู้ว่าที่บริษัทมูเจอร์ต้องการรับสมัครบัญชี จึงไปสมัครแล้วก็ได้งาน ทำอยู่ได้ 5 วัน ธนาคารรัตน์สินทิโรมาเรียกให้มาเริ่มงาน เพราะก่อนหน้านี้อันไปสมัครเอาไว้ตอนที่ธนาคารประกาศเปิดรับสมัคร แล้วได้เรียกสัมภาษณ์รอบแรกไปแล้ว ธนาคารก็แจ้งว่าจะเรียกบรรจุประมาณกลางปี 41 ตอนนั้นคิดว่าอีกนานหลายเดือนและไม่มั่นใจว่าจะได้เรียกเข้า

ทำงานแน่ ก็เลยสมัครงานไปเรื่อยๆ ผมทำที่มูเจมส์ต่ออีก 2 วัน เป็น 7 วัน
จากนั้นมาเริ่มงานที่ธนาคาร ” (สัมภาษณ์ 24 พฤษภาคม 2541)

นี่เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะความสัมพันธ์แบบผิวเผิน (WEAK TIE) ของ
ผู้ที่มีส่วนทำให้ได้งานกับผู้ที่หางานในกลุ่มผู้ที่ได้งานภายในระยะเวลา 1 เดือน แต่อย่างไร
ก็ตามก็ยังพบว่ามีลักษณะความสัมพันธ์แบบสนิทสนม (STRONG TIE) เกิดขึ้นด้วยเช่นใน
กรณีของคุณกนกพร ที่มีลักษณะความสัมพันธ์แบบสนิทสนมกับบุคคลผู้เป็นแหล่งข่าวสารใน
การได้งานในที่นี้คือเจ้านายเก่าของคุณกนกพร และในกรณีของคุณเจษฎางค์ พัทธ์ภคติกุล
ที่ให้ข้อมูลว่า

“ ที่ทราบข่าวงานที่ธนาคารอาคารสงเคราะห์ก็เพราะเพื่อนรุ่นพี่สมัยเรียนที่
สนิทกัน เป็นคนบอกว่าที่นี่เปิดรับ โดยที่พี่เค้าก็รู้มาจากเพื่อนเค้าที่ทำงานอยู่ที่
ธนาคาร...” (สัมภาษณ์ 19 มิถุนายน 2541)

ผลการวิจัยที่ได้พบว่าลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ที่มีส่วนทำให้ได้งานกับ
ผู้ที่หางานได้ภายในระยะเวลา 1 เดือนนั้นมีลักษณะของความสัมพันธ์แบบผิวเผิน (WEAK
TIE) เกิดขึ้นมากกว่าความสัมพันธ์แบบสนิทสนม (STRONG TIE) ในการสื่อสารระหว่าง
บุคคล

1.4 ลักษณะขั้นตอนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเรื่องงานไปยังผู้รับคนสุดท้าย
การศึกษาลักษณะขั้นตอนถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเรื่องงานที่ผ่านทางสื่อบุคคลนั้น
จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่าส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงแหล่งข่าวสารเรื่องงานเริ่ม
ต้นในสายการถ่ายทอดข่าวสารของตนว่าเป็นแหล่งข่าวสารใด จึงทำให้เกิดข้อจำกัดในการ
วิจัยขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถทราบถึงแหล่งข่าวสารเริ่มต้นที่แท้จริงในขั้น
ตอนการถ่ายทอดข่าวสารของแต่ละคนได้ ผู้วิจัยจึงกำหนดให้แหล่งข่าวสารที่เป็นสื่อบุคคลที่
ผู้ให้ข้อมูลหลักสามารถอ้างอิงไปถึงได้มากที่สุด ในสายการถ่ายทอดของเขาเป็นแหล่งข่าวสาร
เริ่มต้น จากข้อมูลที่ได้ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้งานภายในระยะเวลา 1 เดือน
นั้นมีลักษณะขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสารดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสาร
ในกลุ่มผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 1 เดือน

	ลักษณะการถ่ายทอด	จำนวนทอด
เจษฎางค์ พัทธกษัตริกุล	เพื่อนสมัย.....เจษฎางค์ (ความสัมพันธ์แบบมีจุดนิยม)	1 ทอด
กฤษ สิวาลัย	เพื่อนร่วมรุ่น (มาสมัยทำงานก่อน).....กฤษ (ความสัมพันธ์แบบมีจุดนิยม)	1 ทอด
วิยะดา โจนวสุ	คนรู้จัก.....วิยะดา (ความสัมพันธ์แบบมีจุดนิยม)	1 ทอด
วิสุทธิ จันทร์เจริญไช้	เพื่อนที่ทำงานเก่า.....วิสุทธิ (ความสัมพันธ์แบบมีจุดนิยม)	1 ทอด
นุชา เศตะกัณณะ	เพื่อน.....นุชา (ความสัมพันธ์แบบมีจุดนิยม)	1 ทอด
ธานี มุกดาเพชรรัตน์	เจ้าของบ้าน.....เพื่อนของเพื่อนของเพื่อนบ้าน..... งให้ยืมรถจักรยานยนต์.....เพื่อนบ้าน.....ธานี (ความสัมพันธ์แบบมีจุดนิยม)	4 ทอด
กนกพร ปิมแบ่ง	คนรู้จัก.....เจษฎางค์.....กนกพร (ความสัมพันธ์แบบมีจุดนิยม)	2 ทอด
กนกวรรณ พรวัฒนะศิริกุล	เพื่อนสมัยเรียน.....กนกวรรณ (ความสัมพันธ์แบบมีจุดนิยม)	1 ทอด
ปัญญา แสงสุร	เพื่อน.....ปัญญา (ความสัมพันธ์แบบมีจุดนิยม)	1 ทอด

หมายเหตุ : กรณีผู้เป็นแหล่งข่าวสารเริ่มต้นไม่ได้ระบุว่าเป็นคนในองค์กร หมายถึงบุคคลผู้นั้นเป็นผู้อยู่ในองค์กรนั่นเอง

จากลักษณะการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเรื่องงานพบว่าผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 1 เดือน ส่วนใหญ่มีขั้นตอนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเรื่องงานเพียงสั้นๆ คือ 1 ทอด และเป็นลักษณะของความสัมพันธ์แบบมีจุดนิยม ยกเว้นกรณีของคุณธานี ที่มีขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสารที่ยาวถึง 4 ทอด

2. ผู้ที่ทำงานภายในระยะเวลา 2 เดือน

2.1 แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารในการทำงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ทำงานภายในระยะเวลา 2 เดือน พบว่าแหล่งข่าวสารที่ผู้ตกงานใช้ในการหางาน ได้แก่การประกาศรับสมัครงานทางหนังสือพิมพ์ หนังสือสมัครงาน วิทยุ โทรทัศน์ ป้ายประกาศ ตลาดนัดแรงงาน สมาคมตลาดหลักทรัพย์ การสมัครโดยตรง และการสอบถามจาก คนรู้จัก, เพื่อน,ญาติ โดยส่วนใหญ่แล้วกลุ่มนี้จะใช้แหล่งข่าวสารมากกว่าแหล่งเดียว ดังกรณีของคุณระวีวรรณ ดีประเสริฐ ที่ให้ข้อมูลว่า หลังจากออกจากงานก็เปิดหางานจากหนังสือพิมพ์ หนังสือพวกสมัครงานต่างๆ ไปสมัครเวลาที่มีตลาดนัดแรงงานซึ่งจะได้ข่าวว่ามีจัดที่ไหนจากเพื่อนบอกบ้างจาก หนังสือพิมพ์บ้าง แล้วก็ตามป้ายประกาศต่างๆที่เห็น และใช้การสอบถามจากเพื่อนๆว่าที่ทำงานของเขามีเปิดรับพนักงานหรือไม่ ถ้ามีเป็นตำแหน่งอะไร โดยเพื่อนที่กล่าวถึงจะเป็นเพื่อนสมัยเรียนที่ทำงานอยู่บริษัทอื่นที่ไม่ใช่ไฟแนนซ์ เพราะคิดว่าตอนนั้นวงการไฟแนนซ์ต่างก็ประสบปัญหาเหมือนกัน พอออกจากเอกลินได้ประมาณหนึ่งเดือนก็มาสมัครงานที่เซ็นทรัลชิดลมด้วยตนเองเนื่องจากเห็นว่าอยู่ใกล้ที่ทำงานเดิม แล้วได้เรียกสัมภาษณ์ในตำแหน่งประชาสัมพันธ์

คุณยุทธนา เพ็ญรัตน์ เล่าว่า "...ตอนนั้นสิ้นเดือนพ.ย. 40 ก็รู้แล้วว่าบริษัทเปิดดำเนินการต่อไปไม่ได้ พนักงานเกือบทุกคนจะส่งข้อมูลส่วนตัวเข้าสู่ศูนย์ของสมาคมตลาดหลักทรัพย์ ว่าใครมีประสบการณ์ทำอะไรบ้าง ผมทำอยู่ถึงประมาณเกือบปลายธ.ค.ก็ออก ช่วงที่หางานก็เปิดดู Classify จากหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะพวกหนังสือพิมพ์ธุรกิจการเงิน เพราะตอนที่ทำงานอยู่ก็อ่านหนังสือพิมพ์พวกนี้อยู่แล้ว แต่ก็ไม่ค่อยเจองานที่ตรงกับเราหรือที่น่าสนใจ อาจเป็นเพราะเรามีคุณสมบัติที่ไม่ตรงตามตำแหน่งงานที่รับสมัคร ที่เจอแล้วคิดว่าคุณสมบัติตรงกับเราแล้วสมัครไปก็มีที่เดียว นอกจากหนังสือพิมพ์แล้วก็ก็เป็นเพื่อนๆที่จะหุุดคุยสอบถามกันทั้งเพื่อนสมัยที่เรียนมาด้วยกัน และเพื่อนที่ทำงานทั้งที่บริษัทเดียวกันและต่างบริษัท แล้วก็สมัครที่ Good Bank โดยกรอกใบสมัครไปตั้งแต่ก่อนออกจากธนาคารผ่านทางศูนย์สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ ผมว่างงานอยู่ประมาณเกือบเดือนที่ไทยชาภูระก็เรียกสัมภาษณ์ โดยเค้านำรายชื่อมาจากศูนย์ข้อมูลสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ ซึ่งจริงๆแล้วรายชื่อที่ศูนย์มีเยอะมาก แต่เค้าจะเลือกเฉพาะผู้ที่มีความชำนาญในเรื่อง

การตลาดสายหลักทรัพย์สินที่ทำ Volume ในเรื่องซื้อขายหุ้นไปยุคกลุ่มหนึ่ง แล้วกลุ่มนี้ก็จะคัดมาอีกที่ว่าบริษัทสามารถที่จะรับได้กี่คน ผมก็ผ่านสัมภาษณ์ได้มาทำงานที่นี้” (สัมภาษณ์ 28 กรกฎาคม 2541)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มที่ได้งานภายในระยะเวลา 2 เดือน พบว่าแต่ละคนจะมีการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานจากสื่อหลายประเภท มีเพียงคุณอำนวยพร ประกอบนพเก้า เท่านั้นที่ใช้การสอบถามจากบุคคลในการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานเพียงอย่างเดียว โดยได้ให้เหตุผลว่าช่วงที่ออกจากงานตอนนั้นคนก็เริ่มออกจากงานกันเยอะ แล้วงานก็หายาก ดังนั้นการหางานโดยใช้สื่อบุคคลน่าจะดีกว่าสื่ออย่างอื่น

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มผู้ที่ได้งานภายในระยะเวลา 2 เดือนจะมีทั้งผู้ที่มีการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานเตรียมไว้ล่วงหน้าก่อนออกจากงานเก่าและกลุ่มที่แสวงหาข่าวสารภายหลังจากตกงานแล้ว หลายคนที่ไม่ได้เตรียมหางานไว้ก่อนนั้นคิดว่าช่วงที่บริษัทถูกส่งระดับกิจการชั่วคราวยังมิได้ถูกส่งปิดอย่างเป็นทางการ บริษัทอาจจะมีโอกาสเปิดดำเนินการได้อีกจึงไม่ได้เตรียมหางาน จนกระทั่งในที่สุดมั่นใจว่าบริษัทไม่สามารถเปิดดำเนินการได้แน่นอนแล้ว หรือทางบริษัทมีการแจ้งให้ทราบว่าลดจำนวนพนักงานจึงได้เริ่มแสวงหาข่าวสารเรื่องงานใหม่ และมีจำนวนไม่น้อยที่แสวงหาข่าวสารเรื่องงานเตรียมไว้ตั้งแต่ก่อนออกจากงานเก่าจนกระทั่งตกงานก็ลดการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานลง เพราะว่ารอฟังคำตอบจากงานที่ได้สมัครไปก่อนหน้านั้นดังตัวอย่างต่อไปนี้

คุณพิชชวณีย์ จอมสืบ ให้ข้อมูลว่า “ ตอนที่บริษัทถูกส่งระดับกิจการยังไม่ได้หางานเพราะนิธิภัทรมีส่วนของบริษัทหลักทรัพย์สินด้วยแล้วยังดำเนินการอยู่ คิดว่าทางบริษัทจะคงพนักงานไว้ส่วนหนึ่ง พอทราบว่าบริษัทเอาคนอยู่น้อยและตัวเองก็คงเลิกจ้างก็เริ่มหางานจริงๆจังๆ แต่ช่วงนั้นก็ยังทำงานอยู่...” (สัมภาษณ์ 27 พฤษภาคม 2541)

คุณอภิรัตน์ แก้วแสงธรรม ให้ข้อมูลว่า “ พี่จะเริ่มหางานตั้งแต่สมัยก่อนออก 1 เดือน พี่ออกตอน 31 ต.ค. 40 คือก็รู้ข่าวอยู่แล้ว แต่ไม่รู้ว่าเมื่อไหร่เท่านั้นเอง

ช่วงนั้นก็ดูหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ก็เป็นพวกหนังสือพิมพ์พวกธุรกิจ แล้วก็ส่ง Resume ไป ช่วงนั้นก็สมัครไปเยอะส่วนใหญ่พื้ก็จะดูสายงานที่ตรงกับงานเก่า หรือค่อนข้างจะไปกันได้กับสายงานเดิม พอออกจากงานก็ไม่ค่อยหาเท่าไร จะรอฟังผลที่สมัครไปมากกว่า พื้ก็มีสอบถามจากเพื่อนๆ เหมือนกันซึ่งก็เป็นพวกเพื่อนๆที่เคยทำงานด้วยกันแล้วออกไปอยู่ที่อื่น” (สัมภาษณ์ 25 มิถุนายน 2541)

คุณประไพพรรณ วงศ์ราษฎร์ เล่าว่า “...ตอนนั้นพอออกจากงานก็จะหางานจากหนังสือพิมพ์ หนังสือสมัครงาน จะเปิดดูตลอดที่ไหนน่าสนใจก็จะส่งจดหมายสมัครไป ก็หางานอยู่เรื่อยๆ เริ่มหาตั้งแต่ก่อนออกจากที่เดิมแล้ว พอช่วงว่างงานส่วนใหญ่ก็รอฟังผลจากที่เราสมัครไปมากกว่า ที่ทำงานใหม่นี้ทราบข่าวมาจากเพื่อนที่เค้าทำงานอยู่ที่นี้ซึ่งเป็นเพื่อนสมัยเรียนที่สนิทกัน เค้าทำอยู่ออฟฟิศส่วนสำนักงานฝ่ายบริหาร เพื่อนเขาทราบว่าเจ้านายต้องการเลขาฯ มาแทนคนเก่าที่ลาออก ก็เลยโทรมาบอกให้ลองมาสมัครดู ก็มาสมัครพอนหลังจากนั้นประมาณอาทิตย์กว่าๆก็ถูกเรียกมาสัมภาษณ์ครั้งแรก จากนั้นอีก 3 วัน ก็เรียกสัมภาษณ์ ครั้งสุดท้าย แล้วก็ได้งาน ” (สัมภาษณ์ 6 กรกฎาคม 2541)

จากตัวอย่างทั้ง 3 คนได้มีการเตรียมตัวในการหาข่าวสารเรื่องงานใหม่ตั้งแต่ก่อนออกจากงาน แม้ว่างานใหม่ที่ได้จะได้หลังจากที่ต้องออกจากงานแล้ว

2.2. แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการได้งานทำ

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มที่2 นี้ได้ข่าวสารของงานใหม่หลังจากออกจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์จากสื่อบุคคล โดยสื่อบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวสารมี 2 ลักษณะคือ

1. สื่อบุคคลที่เป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่
2. สื่อบุคคลที่เป็นทั้งผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่และเป็นผู้แนะนำชักชวนให้มาทำงาน หรือเป็นผู้มีส่วนช่วยผลักดันในการได้งานใหม่

ตัวอย่างของคุณอภิรัตน์ แก้วแสงธรรม ต่อไปนี้เป็นลักษณะของสื่อบุคคลที่มีส่วนในการทำให้ได้งาน

“งานใหม่ที่ได้นี้ก็เพื่อนที่เคยทำงานมาด้วยกันกันเค้าแนะนำคือเพื่อนที่คนนี้รู้จักกับเจ้าของโครงการนี้ เจ้าของโครงการเค้ากำลังต้องการคนทำเรื่องขอกู้แบงค์เรื่องต่างๆ ที่จะต้องเคลียร์กับสถาบันการเงิน เพื่อนที่ก็เลยแนะนำพี่ให้มาคุยดู เพราะงานเดิมที่ทำอยู่ก็เป็นการปล่อยสินเชื่อให้กับลูกค้าตามโครงการก็จะรู้ขั้นตอนระบบงานและเอกสาร งานใหม่ี่จะเป็นลักษณะตรงข้ามกันคือเราต้องรวบรวมเอกสารของลูกค้าส่งให้แบงค์ ไฟแนนซ์ พิจารณาว่าผ่านหรือไม่ผ่าน พอมาคุยกัน เค้าก็ตกลงรับเข้าทำงาน...” (สัมภาษณ์ 25 มิถุนายน 2541)

ผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มที่ 2 นี้ คือคุณระวีวรรณ ตีประเสริฐ ได้งานจากการไปสมัครงานเองโดยตรงที่บริษัท คุณพิชชวงณี จอมสืบ ได้ข่าวสารงานใหม่จากประกาศรับสมัครงานทางหนังสือพิมพ์ คุณยุทธนา เพ็ญรัตน์ และคุณอรยา มากแก้ว ได้งานใหม่จากการเรียกสัมภาษณ์โดยตรงจากบริษัทปัจจุบันที่ทำงานอยู่โดยได้ข้อมูลส่วนตัวและประวัติการทำงานผ่านทางสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ ดังนั้นแหล่งข่าวสารที่สำคัญในการได้งานของกลุ่มผู้หางานได้ภายในระยะเวลา 2 เดือนส่วนใหญ่จึงเป็นสื่อบุคคลมากกว่า

2.3. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีส่วนทำให้ได้งานทำกับผู้ที่หางาน

สื่อบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวสารสำคัญในการได้งานของผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มนี้มีลักษณะความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์แบบผิวเผิน (Weak tie) โดยจะเกี่ยวข้องเป็นคนรู้จัก เพื่อนร่วมงาน เพื่อนที่ทำงานเก่า เพื่อนสมัยเรียน และเพื่อนบ้าน และมีความสัมพันธ์แบบสนิทสนม (Strong tie) โดยมีความเกี่ยวข้องเป็นสามี และเพื่อนสนิท อย่างกรณีของคุณเมทินี ประกิตนันทนาการ เล่าให้ฟังว่า

“ เพื่อนที่ทำงานอยู่ด้วยกันที่เอ็มซีซี รู้มาจากญาติที่เปิดร้านเช่าพื้นที่อยู่ที่โรงแรมมณเฑียรสุวรรณ ซึ่งญาติของเค้าก็รู้มาจากคนที่อยู่ในโรงแรมอีกที่ว่าตอนนี้กำลังรับสมัครคน ก็เลยลองโทรไปสอบถามดูแต่ที่สุวรรณศรีมีแต่ตำแหน่งเลขานุการเลยไม่สนใจ ก็เลยโทรไปถามที่ริเวอร์ไซด์ซึ่งก็เป็นเครือเดียวกันก็ทราบตำแหน่งฝ่ายการตลาดเปิดรับเพราะคนที่ทำหน้าที่นี้อาจจะออกก็เลยมาสมัครที่นี่ ” (สัมภาษณ์ 3 กรกฎาคม 2541)

และกรณีของคุณสุวดี เบื้องโอกาส ที่เล่าว่า “...งานใหม่นี้ก็เหมือนกันแฟนพี่เค้า เป็นนักข่าวเค้าเคยมาทำข่าวที่นี่แล้วก็ทราบจากคนข้างในว่าที่นี่กำลังต้องการคนตรง ตำแหน่งนี้ พี่ก็เลยมาสสมัครแล้วก็ได้สัมภาษณ์งาน ” (สัมภาษณ์ 30 พฤษภาคม 2541)

จากตัวอย่างในกรณีของคุณเมทินี นั้นเป็นลักษณะของความสัมพันธ์แบบผิวเผิน (Weak tie) กับแหล่งข่าวสารเรื่องงานซึ่งเป็นเพื่อนร่วมงาน แต่ในกรณีของคุณสุวดี นั้นเป็น ลักษณะความสัมพันธ์แบบสนิทสนม (Strong tie) กับแหล่งข่าว นั่นคือสามีของเธอเอง จาก ข้อมูลที่ได้พบว่าในกลุ่มของผู้ที่ได้อ่านภายในระยะเวลา 2 เดือนจะพบลักษณะความสัมพันธ์ แบบผิวเผินระหว่างแหล่งข่าวสารที่เป็นสื่อบุคคลกับผู้ทำงานมากกว่าความสัมพันธ์แบบ สนิทสนม

2.4. ลักษณะการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับคนสุดท้าย

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ทำงานได้ภายในระยะเวลา 2 เดือน มีลักษณะขั้นตอนการถ่ายทอด ข่าวสาร ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสาร

ในกลุ่มผู้ที่ได้อ่านทำภายในระยะเวลา 2 เดือน

	ลักษณะการถ่ายทอด	จำนวนทอด
สุวดี เบื้องโอกาส	คนในองค์กร > สามี > ลูกสาว (ความสัมพันธ์แบบสนิทสนม)	2 ทอด
ศรามาศ สิทธิสาร	เพื่อนร่วมงาน > จำนวนไม่ระบุที่รับ > ครอบครัว (ความสัมพันธ์แบบผิวเผิน)	1 ทอด
ประไพพรรณ วงศ์ราษฎร์	เพื่อนสมัย > ญาติในครอบครัว (ความสัมพันธ์แบบสนิทสนม)	1 ทอด

ตารางที่ 5 (ต่อ) แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสาร
ในกลุ่มผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 2 เดือน

	ลักษณะการถ่ายทอด	จำนวนทอด
เมทินี ประภิตนันทนาการ	คนในองค์กร.....>ญาติของเพื่อน.....>เพื่อน ทำงาน.....เมทินี (ความสัมพันธ์แบบผิวเผิน)	3 ทอด
อภิรัตน์ แก้วแสงธรรม	เพื่อนที่ทำงาน.....>อภิรัตน์ (ความสัมพันธ์แบบผิวเผิน)	1 ทอด
อำนวยการ ประกอบนพเก้า	น้องสาวของเพื่อน.....>เพื่อนสนิท.....>อำนวยการ (ความสัมพันธ์แบบสนิทสนม)	2 ทอด

ลักษณะการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเรื่องงานในกลุ่มผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 2 เดือนที่มีลักษณะความสัมพันธ์แบบผิวเผินกับแหล่งข่าวสารมีขั้นตอนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเรื่องงานเพียง 1 ทอด ยกเว้นกรณีของนางสาวศรามาศ สิทธิสร ที่ลักษณะการถ่ายทอดข้อมูลที่ยาวถึง 3 ทอด

3. ผู้ที่ได้งานภายในระยะเวลา 3 เดือน

3.1 แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารในการทำงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้งานภายในระยะเวลา 3 เดือน พบว่าแหล่งข่าวสารที่ผู้ตกงานใช้ในการหางาน ได้แก่การประกาศรับสมัครงานทางหนังสือพิมพ์ หนังสือสมัครงาน วิทยุ อินเทอร์เน็ต ตลาดนัดแรงงาน บริษัทจัดหางาน (Head Hunter) ฝ่ายบุคคลของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่ทำงานอยู่ก่อนออกจากงาน การส่งใบสมัครไปสมัครงานโดยตรงกับบริษัทที่ต้องการจะเข้าทำงาน และการสอบถามจาก คนรู้จัก,ญาติ เพื่อนสมัยเรียน เพื่อนร่วมงาน เพื่อนที่ทำงานเก่า อาจารย์,ญาติ ส่วนใหญ่แล้วจะใช้แหล่งข่าวสารมากกว่าแหล่งเดียว โดยจะเป็นลักษณะของการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานก่อนออกจากงานและหลังจากออกจากงาน ซึ่งมีทั้งผู้ที่ชวนช่วยหางานใหม่และผู้ที่ไม่ได้ตั้งใจหางานอย่างจริงจังดังกรณีของคุณณลินี ปัญจทรัพย์ ที่พอออกจากนิรโทษก็ไปสมัครงานกับแบงค์

สแตนด์บายชาร์เตอร์ เป็นฝ่ายการตลาดหาลูกค้าบัตรเครดิต แต่ไม่ทำงานประจำเพราะไม่ใช้พนักงานบริษัท จะมีรายได้จากคอมมิชชั่นเพียงอย่างเดียวขณะที่ทำอยู่ 2 เดือนก็มองหางานใหม่ทำไปด้วย เธอได้เล่าให้ฟังว่า

“...ช่วงที่ทำงานนั้นก็ดูหนังสือพิมพ์บ่อยในหน้าสมัครงาน ถ้าเจอประกาศรับสมัครงานที่ไหนน่าสนใจและคุณสมบัติของเราตรงตามนั้นก็ส่งจดหมายสมัครไปบริษัทจัดหางาน (Head hunter) ก็ใช้ส่งประวัติไปประมาณเกือบ 10 แห่งได้ บริษัทพวกนี้จะเลือกงานที่ match กับเราแล้วจะจัดการนัดสัมภาษณ์ให้กับเรา แต่พวกนี้จะ feedback กลับมาน้อย พวกตลาดนัดแรงงานนี่ก็ไปอยู่ 2 ครั้ง แต่ไม่ค่อย work เท่าไหร่ เพราะงานจะไม่ค่อยตรงกับเราหรือสายงานไฟแนนซ์เท่าไหร่ มีเปิดดู internet แต่ก็ไม่ค่อย up date เพราะส่วนใหญ่จะเป็นที่ลงอยู่ในหนังสือพิมพ์แล้ว” (สัมภาษณ์ 23 พฤษภาคม 2541) นอกจากนี้เธอก็ใช้การสอบถามจากคนรู้จักบ้าง แต่ก็เป็นส่วนน้อยเนื่องจากเธอคิดว่าสถานการณ์อย่างนี้เพื่อนฝูงก็คงช่วยได้ลำบาก คงต้องพึ่งตัวเองมากกว่า

ในกรณีของคุณชญนันท์ นรัญจพันธ์ ได้เล่าว่า

“...ตอนออกจากงานก็ไม่ค่อยแสวงหาข่าวสารเรื่องงานเท่าไร เพราะตอนนั้นยังไม่คิดที่จะหางาน แต่ที่มาทำที่สื่อคอนไฟร์นี้ก็เพราะว่ามีคนแนะนำคือเพื่อนสมัยเรียนเป็นคนบอกว่าที่นี้รับคน เพราะเพื่อนรู้จักคนที่ทำงานอยู่ที่แผนกนี้ ก็เลยมาสมัคร ต่อมาทางบริษัทก็เรียกสัมภาษณ์...” (สัมภาษณ์ 23 พฤษภาคม 2541)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าในกลุ่มนี้มีทั้งผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานซึ่งก็มีการใช้แหล่งข่าวสารอย่างหลากหลายและผู้ที่ไม่ได้ตั้งใจแสวงหาข่าวสารเรื่องงานใหม่

3.2 แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการได้งานทำ

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มที่ 3 นี้ ได้ข่าวสารของงานใหม่หลังจากออกจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์จากสื่อบุคคลมากกว่าสื่ออื่น มีเพียงคุณณลินี ปัญจทรัพย์และคุณรจนา พงษ์รัตน์ เท่านั้นที่ไม่ได้ข่าวสารงานใหม่จากสื่อบุคคล โดยสื่อบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวสารมี 2 ลักษณะคือ

1. สื่อบุคคลที่เป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่
2. สื่อบุคคลที่เป็นทั้งผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่และเป็นผู้แนะนำ

ชักชวนให้มาทำงาน หรือเป็นผู้มีส่วนช่วยผลักดันในการได้งานใหม่

ตัวอย่างของสื่อบุคคลที่เป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงาน เช่นในกรณีของธัญนันท์ ที่รู้ข่าวเรื่องงานใหม่จากเพื่อนสมัยเรียน และกรณีของคุณเกียรติชัย สงอินที่ได้ให้ข้อมูลว่า

“ที่บริษัทใหม่นี้ก็รู้ข่าวจากเพื่อนคือมีเพื่อนเป็นนักข่าว เคยเคยมาสัมภาษณ์ เอ็ม.ดี. ของบริษัทนี้ แล้วคุยกันก็เลยรู้ข่าวผ่านมาทางเอ็ม.ดี. ท่านนี้ว่าต้องการรับคน มาทำงานตรงตำแหน่งนี้ เพื่อนผมก็เลยมาบอกผมว่าน่าจะลองมาสมัครดู ผมก็มา สมัครหลังจากนั้นอีกไม่กี่วันเค้าก็เรียกผมมาสัมภาษณ์งาน ” (สัมภาษณ์ 8 สิงหาคม 2541)

จะเห็นว่าในกรณีของคุณเกียรติชัยนั้นสื่อบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวสารในการได้งานทำ นั้นเป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานเท่านั้น สำหรับตัวอย่างของสื่อบุคคลที่เป็นทั้งผู้ให้ ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานและเป็นผู้ที่มีส่วนผลักดันในการได้งาน ในกรณีของคุณณฤมล สังข์โพธิ์

“ ตอนช่วงที่ออกจากงานก็ได้มาคุยกับเจ้าของบริษัทฟาสซิโน เพราะบริษัท เดิมที่เคยทำงานอยู่เช่าตึกบริษัทฟาสซิโนอยู่ เผอิญมีโอกาสได้รู้จักกับเจ้าของบริษัท ก็เลยลองมาสมัครงานที่นี้เอาไว้ แต่ตอนสมัครก็ยังไม่มิตำแหน่งว่าง ประมาณ 2 เดือนกว่าเจ้าของบริษัทก็เรียกมาทำงานเพราะบริษัทต้องการตัวแทนขายยาเพิ่ม

ก็โชคดีที่รู้จักกับเจ้าของบริษัทเลยมีโอกาสดูเรียกตัวมาทำงานทันทีที่มีตำแหน่งงาน มี เพราะท่านก็จะนึกถึงเราก่อนหากต้องรับคนเพิ่ม ” (สัมภาษณ์ 28 มิถุนายน 2541)

สำหรับผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มที่ 3 นี้ มี 2 คน คือคุณณลินี ปัญจทรัพย์ ที่ได้ข่าวสารงานใหม่โดยผ่านทางบริษัทจัดหางาน และคุณรจนา พงษ์รัตน์ ที่ได้ข่าวสารงานใหม่จากหนังสือพิมพ์ ดังนั้นแหล่งข่าวสารที่สำคัญในการได้งานทำของกลุ่มนี้จึงเป็นสื่อบุคคล

3.3 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีส่วนทำให้ได้งานทำกับผู้ที่หางาน

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 3 เดือน ที่ได้รับข่าวสารงานใหม่ผ่านทางสื่อบุคคล พบว่าลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีส่วนทำให้ได้งานทำกับผู้ที่หางานจะมีลักษณะความสัมพันธ์แบบผิวเผิน (Weak tie) โดยจะเกี่ยวข้องเป็นคนรู้จัก เพื่อนร่วมงาน เพื่อนสมัยเรียน เช่นในกรณีของคุณเกียรติชัย ที่ทราบข่าวเรื่องงานใหม่จากเพื่อนที่เป็นนักข่าว และคุณณฤมล ที่ทราบข่าวเรื่องงานใหม่จากคนรู้จักที่เป็นเจ้าของบริษัทที่เข้าไปทำงานด้วย โดยพบลักษณะความสัมพันธ์แบบผิวเผินในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนี้มากกว่าลักษณะความสัมพันธ์แบบสนิทสนม (Strong ties) กับบุคคลที่มีส่วนทำให้ได้งานทำซึ่งลักษณะความสัมพันธ์แบบสนิทสนมที่เกิดขึ้นนั้นจะเกี่ยวข้องโดยเป็นเพื่อนสนิทที่ทำงานวงการไฟแนนซ์เหมือนกัน เป็นพี่ชาย และเป็นแม่ของเพื่อนที่นับถือกันเหมือนญาติสนิท เช่นกรณีของคุณสมชาย วิจิตรนาวิน ที่ให้ข้อมูลว่า

“ งานปัจจุบันนี้เพื่อนของพี่ชายเค้าทำงานอยู่ที่บด. จีเอฟ รู้จากลูกค้าของเค้าที่ย้ายไปเป็นลูกค้าของบด.ยูในเต็ดว่านี่รับคนเพื่อนพี่เลยบอกผ่านมาจากพี่ชายผม จึงไปสมัครแล้วก็ได้งาน ” (สัมภาษณ์ 3 มิถุนายน 2541)

และกรณีของคุณพูนชัย มีพื้นที่ให้ข้อมูลว่า

“ งานปัจจุบันนี้ได้รับการชักชวนจากคุณแม่ของรุ่นพี่ตัวเอง ท่านชักชวนให้มาทำที่บริษัทของท่านเองโดยมาดูในส่วนของการขายและการตลาด ซึ่งผมเองก็

ค่อนข้างสนิทสนมกับท่านมากแทบจะเรียกได้ว่าเหมือนเป็นลูกอีกคนหนึ่ง ”
(สัมภาษณ์ 11 กรกฎาคม 2541)

ตัวอย่างของคุณสมชาย และคุณพูนชัยนั้นเป็นตัวอย่างของลักษณะความสัมพันธ์แบบสนิทสนมที่เกิดขึ้น แต่จากข้อมูลที่ได้พบว่าในกลุ่มที่ 3 นี้ลักษณะความสัมพันธ์แบบผิวเผินนั้นถูกพบได้มากกว่าความสัมพันธ์แบบสนิทสนมระหว่างผู้ที่มีส่วนทำให้ได้งานทำกับผู้ทำงานในกลุ่มของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้งานภายในระยะเวลา 3 เดือน

3.4. ลักษณะการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับคนสุดท้าย

จากข้อมูลที่ได้ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้งานภายในระยะเวลา 1 เดือน มีลักษณะขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสาร ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 6 ตารางที่ 6 แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสารในกลุ่มผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 3 เดือน

	ลักษณะการถ่ายทอด	จำนวนทอด
สมชาย วิจิตรนาวิน	คนในองค์กร -----> ลูกจ้าง -----> เพื่อนของพี่ชาย ----- -----> พี่ชาย -----> สมชาย (ความสัมพันธ์แบบสนิทสนม)	4 ทอด
อรุณี แนวเพชร	เพื่อนสนิท -----> อรุณี (ความสัมพันธ์แบบสนิทสนม)	1 ทอด
ธัญนันท์ นรัญจพันธ์	คนในองค์กร -----> เพื่อนสมัยเรียน -----> ธัญนันท์ (ความสัมพันธ์แบบผิวเผิน)	2 ทอด
วิรัชญา ศรีพรวน	เพื่อนสมัยเรียน -----> วิรัชญา (ความสัมพันธ์แบบผิวเผิน)	1 ทอด
นฤมล สังขโพธิ์	คนรู้จัก (เจ้าของบริษัท) -----> นฤมล (ความสัมพันธ์แบบผิวเผิน)	1 ทอด
เกียรติชัย สงอิน	คนในองค์กร (สัมฤทธิ์) -----> เพื่อน -----> เกียรติชัย (ความสัมพันธ์แบบผิวเผิน)	2 ทอด
รุ่งอนันต์ วันคืนดี	คนในองค์กร -----> เพื่อน -----> รุ่งอนันต์ (ความสัมพันธ์แบบผิวเผิน)	2 ทอด

ตารางที่ 6 (ต่อ) แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสาร
ในกลุ่มผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 3 เดือน

	ลักษณะการถ่ายทอด	จำนวนทอด
พูนชัย มีพันธ์	คนในองค์กร (เจ้าของบริษัท) → พูนชัย (ความสัมพันธ์แบบสนิทสนม)	1 ทอด

จากผลการวิจัยผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 3 เดือนที่ได้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่จากสื่อบุคคลนั้นและมีขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสารเรื่องงานไม่เกิน 2 ทอด มีเพียงคนเดียว คือ นายสมชายที่ขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสารยาวถึง 4 ทอด และมีลักษณะความสัมพันธ์แบบสนิทสนมกับแหล่งข่าวสาร

4. ผู้ที่ได้งานภายในระยะเวลา 4 เดือน

4.1 แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารในการทำงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้งานภายในระยะเวลา 4 เดือน พบว่าแหล่งข่าวสารที่ผู้ตกงานใช้ในการหางาน ได้แก่ การประกาศรับสมัครงานทางหนังสือพิมพ์ หนังสือสมัครงาน วิทยุ ป้ายประกาศ การสมัครเองโดยตรง การใช้บริษัทจัดหางาน สมาคมบริษัทเงินทุน และการสอบถามจาก คนรู้จัก,ญาติ เพื่อนสมัยเรียน เพื่อนร่วมงาน เพื่อนที่ทำงานเก่า โดยส่วนใหญ่แล้วจะใช้แหล่งข่าวสารมากกว่าแหล่งเดียว ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ คุณนภววรรณ พารามณีนีรัตน์

“จริง ๆ แล้วเรื่องสมัครงานนี้ไม่ค่อยหาข่าวสารเรื่องงานทำใหม่ ก็มีดูจากในหนังสือพิมพ์บ้าง หรือเวลานั่งรถผ่านที่ไหน เขามีประกาศบางทีก็จะจดไว้ แล้วลองโทรไปตามดู ว่ารับตำแหน่งไหน ทำหน้าที่อะไร หรือเวลาไปซื้อของตามห้าง บางทีก็ไปเจอป้ายประกาศว่ามีจัดตลาดนัดแรงงานที่ไหนซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานเล็กๆ รับไม่ก็ร้อยตำแหน่งเค้าก็ไม่ลงประกาศในหนังสือพิมพ์ จะใช้ติดป้ายประกาศแทน ส่วนใหญ่แล้วแล้วเรื่องหางานจะมีเพื่อนมาบอกมากกว่าหมายถึงเพื่อนที่ทำงานเหมือนกัน

เค้ารู้ว่าที่ไหนเปิดรับก็จะชวนๆกันไป บางทีถ้าตัวเองไม่ได้ไปก็จะขอให้เค้าเก็บใบสมัครบริษัทที่น่าสนใจหรือตำแหน่งงานที่น่าสนใจเหมาะกับเราไว้ให้ โทษที่คนนี่ไม่เคยใช้เพื่อการนี้เลย เพราะจะเจอข่าวเรื่องงานน้อยมาก วิทยุก็มีบ้างเคยฟังตอนนั้นเป็นช่วงที่คนเริ่มตกงานกันเยอะก็ฮือฮา แล้วมีรายการอะไรไม่รู้จำไม่ได้แล้วแต่เป็นเหมือนโครงการช่วยคนตกงานที่จะประกาศว่ามีบริษัทไหนรับสมัครงานบ้างก็เคยโทรไปถามแต่ก็ไม่ตรงกับสายงานเรา ส่วนใหญ่ถ้ามีคนมาบอกนี่จะมีโอกาสมากกว่า เพราะถ้าดูตามหนังสือพิมพ์มันค่อนข้างกว้าง ” (สัมภาษณ์ 4 มิถุนายน 2541)

ผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มที่ 4 นี้ มีเพียงคุณสิพักทร ลิพัทวณิช ที่ใช้เพียงสื่อบุคคลอย่างเดียว โดยให้เหตุผลว่าไม่ได้คิดจะสมัครงานเลยไม่ได้แสวงหาข่าวสารเรื่องงาน เพราะตั้งใจว่าจะมาทำงานที่บ้าน แต่งานปัจจุบันที่สมัครไปเป็นเพราะมีเพื่อนๆมาชวนให้ไปสมัคร ประกอบกับตนเองก็คิดว่าการหางานตามประกาศรับสมัครงานทางหนังสือพิมพ์นั้นมีการแข่งขันสูง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้งานภายใน 4 เดือนพบว่า การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับงานใหม่นั้นส่วนใหญ่จะเป็นการแสวงหาข่าวสารหลังจากที่ออกจากงานแล้วซึ่งก็มีทั้งที่หางานอย่างจริงจังและไม่ได้หางานจริงจังเช่นเดียวกับกลุ่มที่ได้งานภายใน 3 เดือน

4.2. แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการได้งานทำ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มนี้พบว่า มีผู้ที่ได้ข่าวสารของงานใหม่หลังจากออกจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์จากสื่อบุคคลมากกว่าสื่ออื่น โดยสื่อบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวสารเป็นเพียงบุคคลที่ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่

คุณนภาพรรณ พารามณรัตน์ ได้ให้ข้อมูลว่า

“ทราบข่าวว่าที่นี่เปิดรับสมัครงานเพราะมีเพื่อนที่รู้จักกันอยู่สำนักตรวจเงินแผ่นดิน กระทรวงการคลังเค้าต้องมา audit ที่องค์การคลังสินค้านี้ เวลาเมื่อเอกสารหรือความเคลื่อนไหวขององค์การคลังสินค้าจะต้องรายงาน audit เพื่อนก็ทราบว่ที่นี่รับคนเค้าก็มาบอก ” (สัมภาษณ์ 4 มิถุนายน 2541)

คุณลีพัทรว ลีพวงนิช ได้ข้อมูลว่า

“ ที่มาส้มครที่ปูนาฯ นี้เพราะมีเพื่อนทำอยู่ที่นี้อยู่ในฝ่ายตรวจสอบระบบงานนี้เลย แต่คนละแผนก หัวหน้าคนเดียวกัน พอดีว่าคุยกันก็เลยรู้ว่าบริษัทต้องการคนตรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบระบบงาน เค้กก็เลยบอกให้มาส้มครดู ”

(สัมภาษณ์ 20 มิถุนายน 2541)

จากตัวอย่างกรณีของคุณนภาวรรณ และคุณลีพัทรว จะเห็นว่าสื่อบุคคลที่มีส่วนในการดำเนินงานนั้นเป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานเท่านั้นมิได้เป็นผู้แนะนำชักชวนหรือมีส่วนผลักดันในการดำเนินงานทำ นอกจากสื่อบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวสารในการดำเนินงานแล้วยังมีผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มนี้ คือคุณธัญชนก ปรมายกุล ที่ได้ข่าวสารงานใหม่จากการติดต่อโดยตรงจากองค์กรซึ่งได้ขอข้อมูลส่วนตัวและประวัติการทำงานของคุณธัญชนก จากธนาคารแห่งประเทศไทย คุณชื่นจิต ทวีอักษรพันธ์ ได้ข่าวสารงานใหม่จากประกาศรับสมัครงานทางหนังสือพิมพ์ และคุณวิภา โรจน์ประเสริฐกุลที่ได้ข่าวสารงานใหม่ผ่านทางบริษัทจัดหางาน ดังนั้นจึงพบว่าสื่อบุคคลจึงเป็นแหล่งข่าวสารสำคัญในการดำเนินงานทำของกลุ่มนี้

4.3. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีส่วนทำให้ดำเนินงานทำกับผู้ที่หางาน

ผู้ที่ดำเนินงานทำภายในระยะเวลา 4 เดือน ที่ได้รับข่าวสารงานใหม่ผ่านทางสื่อบุคคลคนนั้นพบว่ามีลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีส่วนทำให้ดำเนินงานทำกับผู้ที่หางานจะมีลักษณะความสัมพันธ์แบบผิวเผิน (Weak tie) มากกว่าแบบสนิทสนม โดยจะเกี่ยวข้องเป็นเพื่อนดังกรณีของคุณนภาวรรณ คุณลีพัทรว และเกี่ยวข้องเป็น หัวหน้างานเก่าดังกรณีของคุณจรรยา ฟังสลด ที่ให้ข้อมูลว่า

“งานใหม่นี้ทราบข่าวมาจากหัวหน้างานเก่าที่นิธิภัทรเป็นคนบอกให้ทราบคือหัวหน้าก็รู้มาจากเพื่อนที่เป็นฝ่ายชายที่นี้อีกที” (สัมภาษณ์ 6 กรกฎาคม 2541)

และพบความสัมพันธ์แบบสนิทสนม (Strong tie) ในกลุ่มนี้โดยจะเกี่ยวข้องเป็นเพื่อนที่ทำงานวงการ์ไฟแนนซ์เหมือนกันและทำงานสายงานอื่น ดังกรณีของคุณนัตติยา ศรีสาครบริสุทธิ ที่ให้ข้อมูลว่า

“ ที่ไทยแคปปิตอลนี้รู้ข่าวจากเพื่อนสนิทเค้าที่ทำงานอยู่ที่ ”
 (สัมภาษณ์ 29 พฤษภาคม 2541)

และคุณพรรณิ วิสุทธิตระกูล ที่ให้ข้อมูลว่า

“ ทราบจากเพื่อนสนิทว่าที่บริษัทดีฟท์กำลังรับสมัครคนเพิ่มหลายตำแหน่ง ซึ่งเพื่อนก็ทราบมาจากพี่สะใภ้ของเค้าอีกทีเพราะพี่สะใภ้ทำงานเป็นอยู่ที่บริษัทนี้ เลยโทรไปคุยกับพี่สะใภ้ของเพื่อนแล้วตามรายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งที่รับและลักษณะงาน จากนั้นตัดสินใจมาสมัครงานและก็ได้งาน แต่กว่าจะได้ก็ต้องผ่านการทำข้อสอบและการสัมภาษณ์ ” (สัมภาษณ์ 19 สิงหาคม 2541)

ดังนั้นในกลุ่มผู้ที่ได้งานภายในระยะเวลา 4 เดือน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่มีส่วนทำให้ได้งานทำกับผู้ที่หางานจึงพบลักษณะความสัมพันธ์แบบผิวเผินมากกว่าความสัมพันธ์แบบสนิทสนม

4.4. ลักษณะการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับคนสุดท้าย

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้งานภายในระยะเวลา 4 เดือน มีลักษณะขั้นตอนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสาร

ในกลุ่มผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 1 เดือน

	ลักษณะการถ่ายทอด	จำนวนทอด
นัตติยา ศรีสาครบริสุทธิ	เพื่อนสนิท นัตติยา (ความสัมพันธ์แบบสนิทสนม)	1 ทอด
นภาพรรณ พารามณีรัตน์	คนในองค์กร เพื่อน นภาพรรณ (ความสัมพันธ์แบบผิวเผิน)	2 ทอด
ลิฬภัทร ลิฬนวนิช	เพื่อน ลิฬภัทร (ความสัมพันธ์แบบผิวเผิน)	1 ทอด

ตารางที่ 7 (ต่อ) แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสาร
ในกลุ่มผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 4 เดือน

	ลักษณะการถ่ายทอด	จำนวนทอด
จวิยา พิงสสุด	คนในองค์กร> ทีมงานเก่า> จวิยา (ความสัมพันธ์แบบบิดามารดา)	2 ทอด
พรรณี วิสุทธิตระการ	คนในองค์กร> เพื่อนสมัย> พรรณี (ความสัมพันธ์แบบเพื่อน)	2 ทอด

จากผลการวิจัยผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 4 เดือนที่ได้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่จากสื่อบุคคลนั้นมีขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสารเรื่องงานไม่เกิน 2 ทอด โดยพบได้ทั้งในความสัมพันธ์ลักษณะแบบบิดามารดาและแบบสนิทสนม

5. ผู้ที่ได้งานภายในระยะเวลา 5 เดือน

5.1 แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารในการทำงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้งานภายในระยะเวลา 5 เดือน พบว่าแหล่งข่าวสารที่ผู้ตกงานใช้ในการหางาน ได้แก่การประกาศรับสมัครงานทางหนังสือพิมพ์ หนังสือสมัครงาน วิทยุ โทรทัศน์ นิตยสาร(ด้านคอมพิวเตอร์) อินเทอร์เน็ต ป้ายประกาศการสมัครเองโดยตรง และการสอบถามจากคนรู้จักญาติ เพื่อนสมัยเรียน เพื่อนร่วมงานเพื่อนที่ทำงานเก่า จากทางสมาคมหรือองค์กรเช่น ฝ่ายบุคคลที่ทำงานเก่า ตลาดนัดแรงงาน สมาคมบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เป็นต้น โดยกลุ่มนี้จะมีลักษณะการแสวงหาข่าวสารจากแหล่งข่าวมากกว่าแหล่งเดียว

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้งานภายในระยะเวลา 5 เดือน

คุณอรทัย ฤทธิ์บัณฑิต "...ก็จะไปตลาดนัดแรงงานที่จัดตามที่ต่างๆถ้ารู้ก็จะไปเกือบทุกที่ จะรู้ว่าที่ไหนมีจัดนี้ก็จากตามหนังสือพิมพ์บ้าง วิทยุบ้าง

แล้วบางทีก็เจอตามป้ายที่ติดไว้เวลาไปไหนมาไหน ช่วง2-3 เดือนแรกนี้ไปบ่อยเพราะ
เค้าจัดกันหลายที่ สมัครไว้เยอะเหมือนกัน แล้วก็เปิดหนังสือพิมพ์ผู้จัดการหางาน
หลังๆ นี่ก็ท้อเหมือนกันไม่ค่อยสมัครแล้ว ” (สัมภาษณ์ 15 กรกฎาคม 2541)

คุณลัดดาวัลย์ ตั้งพิชัยทัษ “ ตอนที่หางานก็จะเปิดดู Classify ใน
หนังสือพิมพ์เป็นส่วนมาก แล้วก็ส่งใบสมัครไปที่บริษัทที่เราสนใจ ช่วง1-2 เดือนแรก
ที่ตกงานก็สมัครเยอะพอสมควร แต่ไม่ค่อยมีเรียก หลังๆนี้เริ่มเบื่อแล้วไม่ค่อยได้หา
งานเลย ตกงานได้ประมาณ 4 เดือน ก็ทราบข่าวจากเพื่อนที่รู้จักกันที่เค้าทำงานอยู่
ที่ทะเลคอมว่าที่นี่เปิดรับเจ้าหน้าที่บัญชีให้ลองมาสมัครดู ก็เลยมาสมัคร ”
(สัมภาษณ์ 3 กรกฎาคม 2541)

จากกรณีตัวอย่างข้างต้นจะพบว่าในกลุ่มนี้มีการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานจากแหล่ง
ข่าวหลายแหล่งและเริ่มรู้สึกท้อในการหางาน

5.2 แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการได้งานทำ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้งานภายในระยะเวลา 5 เดือน พบว่าผู้ที่ได้ข่าว
สารของงานใหม่หลังจากออกจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์จากสื่อบุคคลนั้นมี 2 ลักษณะคือ

1. สื่อบุคคลที่เป็นเพียงบุคคลที่ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่
2. สื่อบุคคลที่เป็นทั้งผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่และเป็นผู้แนะนำชัก
ชวนให้มาทำงานหรือเป็นผู้มีส่วนช่วยผลักดันในการได้งานใหม่

ตัวอย่างของสื่อบุคคลที่เป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่ เช่นกรณีของคุณลัด
ดาวัลย์ที่ทราบข่าวเรื่องงานจากเพื่อนที่ทำงานอยู่ในองค์กร และคุณอรทัย ที่ทราบข่าวการรับ
สมัครงานจากเพื่อนที่ทำงาน โดยที่เพื่อนทราบข่าวจากโทรทัศน์แล้วมาบอกต่อแล้วชวนกัน
ไปสมัคร และตัวอย่างของสื่อบุคคลที่เป็นทั้งผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่และเป็นผู้แนะ
นำชักชวนให้มาทำงานหรือเป็นผู้มีส่วนช่วยผลักดันในการได้งานใหม่ ได้แก่กรณีของคุณ
สุวรรณี เอื้อจิตสันติ ที่เล่าให้ฟังว่า

“ งานใหม่นี้แฟนของพี่เค้ารู้จักกับคนข้างใน เลยทราบว่าบริษัทต้องการคนที่มาตำแหน่งนี้แทนคนเก่าที่จะลาออก เพื่อนของแฟนพี่คนนี้เค้าเลยบอกให้แฟนพี่มาบอกพี่ว่าลองมาคุยดูมั้ย พี่ก็โอ.เค. เค้าก็เลยนัดสัมภาษณ์ให้คุยกับหัวหน้างาน ตอนมาคุยก็ยังไม่รู้ว่าจะได้หรือเปล่าเพราะต้องรอให้คนเก่าออกด้วย ” (สัมภาษณ์ 18 กรกฎาคม 2541)

กรณีของคุณเยาวมาลย์ ที่เล่าว่า

“ ที่ได้งานนี้ก็เพราะเพื่อนที่รู้จักกันในวงการเป็นคนแนะนำกับผู้ใหญ่ว่าจะมีเพื่อนมาสมัครเพื่อนมีคุณสมบัติอย่างนี้ๆ ทางผู้ใหญ่เค้าก็เปิดโอกาสให้ลองมาคุยดู พอมาคุยกันก็มีการถามถึงผลงานที่ผ่านมา ว่าเราเคยมีผลงาน ทำเป้าได้เท่าไร เพราะอาชีพนี้มันอยู่ที่การหาลูกค้าให้ทางบริษัท แล้วถ้ามาที่นี้เราจะทำเป้าให้ได้เท่าไร พอคุยกันในที่สุดท้ายโอเค ก็เลยได้มาทำที่นี้ ” (สัมภาษณ์ 16 กรกฎาคม 2541)

จากตัวอย่างกรณีของคุณสุวรรณี และคุณเยาวมาลย์ สื่อบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวสารในการได้งานนอกจากเป็นผู้ให้ข่าวสารเรื่องงานใหม่แล้วยังมีส่วนผลักดันในการได้งานงาน

สำหรับในกลุ่มที่ 5 นี้มีเพียงคนเดียว คือคุณสมชาย รัตนวงษ์ ที่ได้ข่าวสารงานใหม่จากสื่อหนังสือพิมพ์ “ สำหรับที่ไทยอินเฟอร์เมชันเทคโนโลยีนี้ผมอ่านเจอในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ เลยไปสมัครด้วยตนเองที่บริษัทซึ่งวันที่ไปสมัครผมก็ได้สัมภาษณ์เบื้องต้นเลย จากนั้นประมาณเกือบเดือนบริษัทก็เรียกสัมภาษณ์รอบสองและรอบสามตามมา จนในที่สุดก็ได้งาน ” (สัมภาษณ์ 24 กรกฎาคม 2541)

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มนี้ พบว่าแหล่งข่าวสารที่มีความสำคัญในการได้งานทำของกลุ่มผู้ที่ได้งานภายในระยะเวลา 5 เดือนคือสื่อบุคคลมากกว่าสื่ออื่น

5.3. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีส่วนทำให้ได้งานทำกับผู้ที่หางาน

ผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 5 เดือนที่ได้รับข่าวสารงานใหม่ผ่านทางสื่อบุคคล พบว่ามีลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีส่วนทำให้ได้งานทำกับผู้ที่หางานมีลักษณะความสัมพันธ์แบบผิวเผิน (Weak tie) โดยจะเกี่ยวข้องเป็นเพื่อน เพื่อนร่วมงานเก่า เพื่อนรุ่นพี่ และลักษณะความสัมพันธ์แบบสนิทสนม (Strong tie) ที่พบนั้นจะเกี่ยวข้องโดยเป็นญาติสนิท สามี เพื่อนร่วมงานเก่าที่สนิทสนมกัน

ตัวอย่างความสัมพันธ์แบบผิวเผินในกลุ่มนี้คือกรณีของคุณเยาวมาลย์ ที่ได้ข่าวสารงานใหม่จากเพื่อนที่ทำงานในวงการไฟแนนซ์ด้วยกัน แต่คนละบริษัทเป็นคนชวนและแนะนำให้มาทำงานด้วย และกรณีของคุณอรทัยที่ทราบข่าวเรื่องงานจากเพื่อนที่ทำงานบริษัทเดียวกันซึ่งทราบข่าวมาจากโทรทัศน์อีกทีมาชวนไปสมัครงาน ส่วนความสัมพันธ์แบบสนิทสนมนั้นเช่นกรณีของคุณสุวรรณี ที่ทราบข่าวงานใหม่จากสามี โดยที่สามีก็ทราบมาจากเพื่อนอีกทอดหนึ่ง และกรณีของคุณชนินทร ที่ญาติสนิทเป็นคนแนะนำงานให้เนื่องจากญาติคนนี้รู้จักกับเจ้าของสำนักงานกฎหมายที่คุณชนินทรทำงานอยู่ในปัจจุบัน

ในกลุ่มผู้ที่ได้งานภายในระยะเวลา 5 เดือนจึงมีลักษณะความสัมพันธ์แบบผิวเผินเกิดขึ้นมากกว่าแบบสนิทสนมระหว่างผู้ที่มีส่วนในการได้งานทำกับผู้ที่หางาน

5.4. ลักษณะการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับคนสุดท้าย

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้งานภายในระยะเวลา 5 เดือน มีลักษณะขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสาร ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสาร

ในกลุ่มผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 5 เดือน

	ลักษณะการถ่ายทอด	จำนวนทอด
ชนินทร สมัครบุตร	ญาติสนิท.....> ชนินทร (ความสัมพันธ์แบบสนิทสนม)	1 ทอด
บัณชูรย์ วงศ์บัณชูรย์	คนในองค์กร.....> บัณชูรย์ (ความสัมพันธ์แบบผิวเผิน)	1 ทอด

ตารางที่ 8 (ต่อ) แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสาร
ในกลุ่มผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 5 เดือน

	ลักษณะการถ่ายทอด	จำนวนทอด
เยาวมาลย์	เพื่อน----->เยาวมาลย์ (ความสัมพันธ์แบบผัวเมีย)	1 ทอด
ลัดดาวัลย์ ตั้งชัยพิทักษ์	เพื่อน----->ลัดดาวัลย์ (ความสัมพันธ์แบบผัวเมีย)	1 ทอด
อรรถัย ฤทธิมันจิต	เพื่อน----->อรรถัย (ความสัมพันธ์แบบผัวเมีย)	1 ทอด
ธีระบุทธิ์ มาเพชร	ญาติ----->ธีระบุทธิ์ (ความสัมพันธ์แบบผัวเมีย)	1 ทอด
สุวรรณี เชื้อจิตสันติ	แม่เองศอร----->สามี ----->สุวรรณี (ความสัมพันธ์แบบครอบครัว)	2 ทอด

จากผลการวิจัยผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 5 เดือนที่ได้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่จากสื่อบุคคลนั้นโดยส่วนใหญ่จะมีขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสารเรื่องงานเพียง 1 ทอด และพบในลักษณะความสัมพันธ์แบบผัวเมียกับแหล่งข่าวสาร ขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสารที่ยาวที่สุดในกลุ่มนี้คือ 2 ทอด ซึ่งพบในลักษณะความสัมพันธ์แบบสนิทสนมกับแหล่งข่าวสาร

6. ผู้ที่ได้งานภายในระยะเวลา 6 เดือน

6.1 แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารในการทำงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้งานภายในระยะเวลา 6 เดือน พบว่า แหล่งข่าวสารที่ผู้ตกงานใช้ในการหางาน ได้แก่การประกาศรับสมัครงานทางหนังสือพิมพ์ หนังสือสมัครงาน วิทยู โทรทัศน์ ป้ายประกาศ การสมัครเองโดยตรง ตลาดนัดแรงงาน และสื่อบุคคลได้แก่การสอบถามจาก คนรู้จัก, ญาติ เพื่อนสมัยเรียน เพื่อนร่วมงาน เพื่อนที่ทำงานเก่า ทางสมาคมหรือองค์กรเช่น สมาคมบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย สมาคมบริหารงานบุคคล หน่วยงานราชการได้แก่กรมการจัดหางาน กระทรวง

แรงงานและสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัย กรมส่งเสริมการส่งออก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น ดังกรณีของคุณธรรมบุญ ดวงศรี ที่ให้ข้อมูลว่า

“ ส่วนใหญ่ก็จะเปิดหางานจากหนังสือพิมพ์ หนังสือสมัครงาน และก็ไปหาข้อมูลตามหน่วยงานราชการต่างๆ เช่นสำนักจัดหางาน กระทรวงแรงงาน กลับไปที่มหาวิทยาลัยเพื่อไปดูประกาศรับสมัครงานที่ติดตามบอร์ดคณะต่างๆ บางทีเวลาไปไหนที่เป็นสถานที่ราชการก็จะพยายามอ่านประกาศรับสมัครงานที่ติดไว้ นอกจากนี้ก็ไปสมัครตามตลาดนัดแรงงานที่จัดขึ้น แล้วก็สอบถามจากเพื่อนๆ คนรู้จัก ”
(สัมภาษณ์ 9 สิงหาคม 2541)

คุณวนิดา ทาวประเสริฐกุล ที่ให้ข้อมูลว่า

“ ช่วงที่กำลังหางานก็จะเปิดหางานจากหนังสือพิมพ์ หนังสือสมัครงาน ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ ไปตลาดนัดแรงงาน เรียกว่าแทบทุกสื่อที่เป็นไปได้ที่มี ชาวงานบางทีเวลาไปไหนมาไหนเจอประกาศรับสมัครงานก็จะเข้าไปดู อย่างเวลาไปห้างหรือไปเจอติดตามบริษัทที่ผ่านไปทำธุระ คือจริงๆก็รู้ว่าบางทีประกาศรับสมัครงานพวกนี้คงไม่มีงานที่เหมาะสมกับเรา หรืองานที่คิดว่าเราจะทำได้ แต่ยังไงล่ะ! มันเหมือนกลายเป็นโรคจิตไปแล้วยังไง ก็ขอดูหน่อยเถอะ แต่ที่สมัครไปส่วนใหญ่จะเป็นที่ลงประกาศในหนังสือพิมพ์มากกว่า ในหนังสือสมัครงานก็เจอที่น่าสนใจบ้าง ช่วงแรกๆที่ว่างงานก็สมัครเยอะมากแต่เรียกสัมภาษณ์ไม่กี่ที่เอง ช่วงหลังๆก่อนที่จะได้งานที่ใหม่นี้ก็จะเลือกสมัครที่สนใจจริงๆ มันเบื่อแล้วด้วยล่ะ”
(สัมภาษณ์ 18 มิถุนายน 2541)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าในกลุ่มผู้ที่ได้งานชั่วคราวอย่างเช่นกลุ่มนี้เริ่มมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานลดน้อยลง และมีการใช้สื่อในการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานหลากหลายขึ้น

6.2. แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการได้งานทำ

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักคือคุณปริญญา สุจริตธนะการ และคุณนิตยา สว่างทิพย์เนตร ได้ข่าวสารของงานใหม่หลังจากออกจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์จากสื่อ

บุคคล โดยสื่อบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวสารมีลักษณะเป็นทั้งผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่ และเป็นผู้แนะนำชักชวนให้มาทำงานหรือเป็นผู้มีส่วนช่วยผลักดันในการได้งานใหม่ ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้ข่าวสารงานใหม่จากสื่อหนังสือพิมพ์คือคุณบรรเจิด ศรีศิลป์ชัย คุณวนิดา ดาวประเสริฐกุล และคุณอรสา ประพันธ์ทอง

กรณีของคุณบรรเจิด ศรีศิลป์ชัย ที่ได้ข่าวสารงานใหม่จากหนังสือพิมพ์นั้นได้ให้ข้อมูลว่า

“ ผมทราบข่าวรับสมัครงานที่เกสรกรุ๊ปจากหนังสือพิมพ์ ก็เลยโทรไปสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม แล้วจึงตัดสินใจไปสมัครด้วยตนเอง เพราะคิดว่าสายงานเดิมที่เคยทำที่เงินทุนหลักทรัพย์ก็ค่อนข้างจะตรงกับงานที่ประกาศรับ ” (สัมภาษณ์ 15 กรกฎาคม 2541)

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลหลักคนอื่นๆ คือคุณอารยาที่ได้ข่าวสารงานใหม่จากการเรียกสัมภาษณ์โดยตรงขององค์กรซึ่งได้ข้อมูลส่วนตัวและประวัติการทำงานมาจากสมาคมบริษัทเงินทุน คุณธรรมบุญ ดวงศรี ได้ข่าวสารงานใหม่จากตลาดนัดแรงงาน และคุณนายนิพนธ์ คัมภีรานนท์ ที่ได้ข่าวสารงานใหม่จากป้ายประกาศรับสมัครงาน ซึ่งคุณนิพนธ์ได้ให้ข้อมูลว่า

“ ที่บริษัทใหม่นี้ผมรู้ข่าวรับสมัครจากป้ายติดประกาศที่สำนักวิทยสถานแห่งวัฒนธรรมตะวันออก ที่โรงเรียนสัตนุตร์ คือที่นี่เค้าเป็นศูนย์สอนภาษาจีน ผมเคยมาเรียนภาษาจีนที่นี่ยานแล้ว บังเอิญว่าผมแวะมาที่นี่ ก็เลยมาอ่านป้ายประกาศเจอรับสมัครงานของบริษัท ซึ่งต้องการคนที่มีความรู้ภาษาจีนกลาง ผมเองก็มีความรู้ภาษาจีนกลางดีพอใช้ และคุณสมบัติอย่างอื่นก็ตรงกับที่บริษัทต้องการ ก็เลยโทรไปสอบถามรายละเอียดแล้วก็ไปสมัคร ซึ่งก็มีคนมาสมัครหลายคนเหมือนกัน ” (สัมภาษณ์ 28 กรกฎาคม 2541)

ดังนั้นในกลุ่มของผู้ที่ได้งานภายในระยะเวลา 6 เดือน แหล่งข่าวสารที่มีความสำคัญในการได้งานทำในกลุ่มนี้ คือสื่อมวลชน อันได้แก่ หนังสือพิมพ์

6.3. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีส่วนทำให้ได้งานทำกับผู้ที่หางาน

ผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 6 เดือนที่ได้รับข่าวสารงานใหม่ผ่านทางสื่อบุคคล พบว่าลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีส่วนทำให้ได้งานทำกับผู้ที่หางานจะมีลักษณะความสัมพันธ์แบบผิวเผิน (Weak tie) โดยจะเกี่ยวข้องเป็นเพื่อนร่วมงานเก่า

กรณีผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้งานจากสื่อบุคคลคือคุณปริญญา สุจริตธวัชการ ให้ข้อมูลว่า

“ ก่อนหน้ามาอยู่ที่เอกสินก็เป็นทนายความมาก่อน ก็ารู้จักกับพี่ๆในวงการทนายความ พอออกจากงานก็ว่างงานอยู่หลายเดือน แต่ก็มีทำงานส่วนตัวบ้าง พอดีว่ามีพี่ที่สำนักกฎหมายพัฒนาผลที่รู้จักกันเค้ามารชวนให้มาทำงานที่นี้ก็เลยมาทำ ” (สัมภาษณ์ 17 มิถุนายน 2541)

และกรณีของคุณนิตยา สว่างทิพย์เนตร ที่ให้ข้อมูลว่า

“ งานที่ได้ใหม่นี้ก็เป็นเพราะเพื่อนรุ่นพี่ที่ทำงานเก่าซึ่งเป็นบริษัทที่ทำธุรกิจส่งออกเป็นคนแนะนำเค้ารู้จักผู้จัดการฝ่ายการตลาดที่เจ เอส ฟลาวเวอร์ เพราะติดต่อกันก็เลยทราบว่า เจ เอส ฟลาวเวอร์ต้องการเจ้าหน้าที่การตลาดที่มีความรู้ทางด้านส่งออกด้วย พี่เค้าเลยมาบอกและเราเองก็เคยมีประสบการณ์เรื่องการส่งออกมาเลยตัดสินใจมาสมัคร ซึ่งตอนนั้นทางบริษัทยังไม่ได้ลงโฆษณารับสมัครก็เลยโทรมาคุยกับทางผู้จัดการก่อน แล้วก็มีการนัดสัมภาษณ์กัน ตอนนั้นก็รู้สึกว่า จะมีคนมาสมัครเป็นการภายในโดยการแนะนำ 3-4 คนเหมือนกัน ” (สัมภาษณ์ 31 กรกฎาคม 2541)

จากทั้งสองกรณีข้างต้นลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีส่วนทำให้ได้งานทำกับผู้ที่หางานที่เกิดขึ้นเป็นลักษณะความสัมพันธ์แบบผิวเผิน

6.4. ลักษณะการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับคนสุดท้าย

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้งานภายในระยะเวลา 6 เดือน มีลักษณะขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสาร ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสาร
ในกลุ่มผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 6 เดือน

	ลักษณะการถ่ายทอด	จำนวนทอด
ปริญญา สุจริตตระการ	เพื่อนที่ทำงานเก่า -----> ปริญญา ความสัมพันธ์ก่อนแยกกัน	1 ทอด
นิตยา สว่างทิพย์เนตร	เพื่อนที่ทำงานเก่า -----> นิตยา ความสัมพันธ์ก่อนแยกกัน	1 ทอด

จากผลการวิจัยผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 6 เดือนที่ได้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่จากสื่อบุคคลนั้นและมีขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสารเรื่องงานเพียง 1 ทอด โดยจะมีความสัมพันธ์กันในลักษณะผิวเผิน

7. ผู้ที่ได้งานภายในระยะเวลา 7 เดือน

7.1 แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารในการทำงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้งานภายในระยะเวลา 7 เดือน พบว่าแหล่งข่าวสารที่ผู้ตกงานใช้ในการหางาน ได้แก่การประกาศรับสมัครงานทางหนังสือพิมพ์ หนังสือสมัครงาน วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต การสมัครเองโดยตรง และการสอบถามจาก คนรู้จัก,ญาติ เพื่อนสมัยเรียน เพื่อนร่วมงาน เพื่อนที่ทำงานเก่า ใช้บริษัทจัดหางาน ตลาดนัดแรงงาน ศูนย์ข้อมูลเรื่องงานทางโทรศัพท์ และป้ายประกาศ

คุณวัลยา แสงชัยชนะ เล่าว่า “ ช่วงออกจากงานใหม่ๆก็จะขยันหางานมาก จะเปิดดูหนังสือพิมพ์และหนังสือสมัครงานต่างๆ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ พอรู้ข่าวว่ามีที่ไหนรับสมัครงาน หรือมีพวกนัดพบแรงงานก็จะไป สมัครงานไปหลายที่ทั้งส่งจดหมายไปและไปสมัครด้วยตัวเอง โดยจะดูว่าตำแหน่งไหนที่บริษัทไหนที่เรามีโอกาสก็จะไปสมัครด้วยตัวเองแต่บริษัทไหนไม่แน่ใจก็จะส่งจดหมายไปสมัคร เคยโทรเข้าไปถามข้อมูลพวกที่เป็นศูนย์ข้อมูลเรื่องงานทางโทรศัพท์เหมือนกันแต่นั้นจะเป็นข้อมูลสั้นๆ ว่าตำแหน่งนี้ๆ บริษัทไหนกำลังเปิดรับสมัครบ้างไม่ค่อยมีรายละเอียดเท่าไร จะให้เบอร์โทรศัพท์ไว้แล้วให้เราโทรไปติดต่อสอบถาม

จากบริษัทได้ และก็สอบถามจากญาติ เพื่อนๆ และคนรู้จัก พอตกลงงานหลายเดือนเข้าก็เริ่มขยับน้อยลง เพื่อนๆหลายๆคนก็เป็นอย่างนี้หลายคนที่ยังไม่ได้งานก็เริ่มท้อกันแล้ว ” (สัมภาษณ์ 16 สิงหาคม 2541)

เช่นเดียวกับกลุ่มผู้ที่ได้งานภายในระยะเวลา 6 เดือน ที่พบว่าในกลุ่มของผู้ที่ได้งานเข้าจะมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานลดน้อยลง แต่ก็ยังมีการใช้แหล่งข่าวสารในการหางานหลากหลายเช่นกัน

7.2. แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการได้งานทำ

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้ข่าวสารของงานใหม่หลังจากออกจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์จากสื่อบุคคล โดยสื่อบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวสารในกลุ่มนี้มี 2 ลักษณะคือ

1. สื่อบุคคลเป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่
2. สื่อบุคคลที่เป็นทั้งผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่และเป็นแนะนำผู้ชักชวนให้มาทำงานหรือเป็นผู้มีส่วนช่วยผลักดันในการได้งานใหม่

ผู้ให้ข้อมูลที่ได้งานจากสื่อบุคคลในกลุ่มนี้ คุณปิยะนุช ยุคุณธร ให้ข้อมูลว่า

“ ที่ทราบที่บริษัทเทคนิคเคสฯ นี้รับสมัครพนักงานก็เพราะเพื่อนของเพื่อนสนิทแหม้มเค้าเล่น อินเทอร์เน็ต ก็มีส่งmail กัน แล้วเพื่อนของเพื่อนคนที่ว่านี้เค้าไปรู้จักกับน้องชายของเจ้าของบริษัทเทคนิคเคสฯ ทาง mail ก็เลยทราบว่าบริษัทกำลังหาเลขานุการอยู่ เค้าก็เลยมาบอกเพื่อนแหม้มโดยที่แรกเค้าต้องการให้เพื่อนแหม้มไปสมัคร แต่เพื่อนแหม้มเค้ามีงานประจำทำอยู่แล้วเค้าเลยไม่อยากเสี่ยง เพื่อนแหม้มก็เลยมาบอกแหม้มอีกทีให้ไปลองสมัครดู แหม้มก็ไปสมัครเค้าก็เรียกมาสัมภาษณ์ ก็ได้งานทำ ” (สัมภาษณ์ 22 พฤษภาคม 2541)

กรณีของคุณปิยะนุช เป็นตัวอย่างของสื่อบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวสารเรื่องงานนั้นเป็นเพียงผู้ให้ข่าวสารเรื่องงานใหม่ สำหรับตัวอย่างของสื่อบุคคลที่เป็นทั้งผู้ให้ข่าวสารเรื่องงานใหม่และเป็นผู้ที่แนะนำชักชวนให้มาทำงานด้วย เช่นกรณีของคุณสมศักดิ์ เกียรติศักดิ์ชัย ที่ให้ข้อมูลว่า

“ งานใหม่นี้หัวหน้าที่ทำงานเก่าที่เคยทำงานด้วยกันที่หลักสูตรยูนิเียนเป็นคนโทรมาชวนให้มาทำงานที่นี่ ปัจจุบันที่เค้าก็ทำงานอยู่ที่นี้ในฐานะรักษาการผู้อำนวยการฝ่ายวานิชธนกิจ และเป็นหุ้นส่วนที่นี่ด้วย ” (สัมภาษณ์ 10 มิถุนายน 2541)

ผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มที่ 7 นี้มีเพียงคนเดียวเท่านั้นได้ข่าวสารงานใหม่จากบริษัทจัดหางานคือคุณอนุชิต สุเมธีวิทย์ ดังนั้นแหล่งข่าวสารที่สำคัญในการได้งานของผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 7 เดือน คือสื่อบุคคล

7.3. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีส่วนทำให้ได้งานทำกับผู้ที่หางาน

ผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 7 เดือนที่ได้รับข่าวสารงานใหม่ผ่านทางสื่อบุคคลในกลุ่มนี้ พบว่าลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีส่วนทำให้ได้งานทำกับผู้ที่หางานจะมีลักษณะความสัมพันธ์แบบผิวเผิน (Weak tie) โดยจะเกี่ยวข้องเป็นหัวหน้างานเก่า เพื่อนร่วมงานเก่า และมีลักษณะความสัมพันธ์แบบสนิทสนม (Strong ties) เกิดขึ้นด้วยโดยเกี่ยวข้องกับผู้ที่หางานโดยเป็นแม่ และเพื่อนสนิท

ตัวอย่างของลักษณะความสัมพันธ์แบบผิวเผิน เช่นกรณีของคุณสมศักดิ์ ที่สื่อบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวสารคือเจ้านายเก่า และกรณีของคุณวัลยา แสงชัยชนะ ที่เล่าว่า

“ พี่รู้ข่าวงานใหม่จากเพื่อนบ้านคือพี่คนนี้ได้มาอยู่บ้านใกล้ๆกัน ก็รู้จักกันเค้ารู้ว่าพี่ออกจากงานพอดีว่าพี่คนนี้ได้มีเพื่อนที่ทำงานอยู่บริษัทนี้แต่อยู่คนละแผนกกับที่พี่อยู่ตอนนี้นะ ก็เลยรู้ข่าวว่ารับคน ” (สัมภาษณ์ 16 สิงหาคม 2541)

สำหรับความสัมพันธ์แบบสนิทสนมนั้น กรณีของคุณปิยะนุช ที่ได้กล่าวถึงไปแล้วก็เป็นตัวอย่างได้ นอกจากนี้ยังมีกรณีที่น่าสนใจที่ขออนุญาตมาเป็นตัวอย่างอีกกรณีหนึ่งคือคุณพรรณยมล ศิริสาร ที่ได้เล่าให้ฟังว่า “ งานที่โรงเรียนนี้รู้จากเพื่อนสนิทที่ทำงานไฟแนนซ์ที่เดียวกันเค้ามาสมัครก่อนแต่เป็นตำแหน่งอื่น แต่ตำแหน่งที่เค้ามาสมัครปิดรับไปแล้ว มีแต่ตำแหน่งครูประถมที่ว่างอยู่ซึ่งเค้าก็ไม่สนใจเลยมาถามว่าสนใจจะสมัครมั๊ย ก็เลยลองมาสมัคร ” (สัมภาษณ์ 25 กรกฎาคม 2541)

ดังนั้นในกลุ่มผู้ที่ได้งานภายในระยะเวลา 7 เดือนก็พบว่าแหล่งข่าวสารที่เป็นสื่อบุคคลในการได้งานนั้นจะเป็นลักษณะของความสัมพันธ์แบบผิวเผินมากกว่าแบบสนิทสนม

7.4. ลักษณะการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับคนสุดท้าย

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้งานภายในระยะเวลา 7 เดือน มีลักษณะขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสาร ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 10 ตารางที่ 10 แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสารในกลุ่มผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 7 เดือน

	ลักษณะการถ่ายทอด	จำนวนทอด
สมศักดิ์ เกียรติศักดิ์ดาชัย	บริษัทงานสารคดี (สมศักดิ์) (ความสัมพันธ์แบบผิวเผิน)	1 ทอด
ปิยะนุช บุคณกร	คณะโสตศึกษาของวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ (ความสัมพันธ์แบบสนิทสนม) → วิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ (ความสัมพันธ์แบบผิวเผิน) → วิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ (ความสัมพันธ์แบบสนิทสนม)	4 ทอด
วัลยา แสงชัยชนะ	คณะโสตศึกษาของวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ (ความสัมพันธ์แบบผิวเผิน) → วิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ (ความสัมพันธ์แบบสนิทสนม)	2 ทอด
ศักดิ์ดา พันธุ์เพ็ง	เพื่อนทำงานสารคดี (ศักดิ์ดา) (ความสัมพันธ์แบบผิวเผิน)	1 ทอด
พรรณยมล ศิริสาร	เพื่อนสนิท (พรรณยมล) (ความสัมพันธ์แบบสนิทสนม)	1 ทอด
สุปราณี ไชยชิต	เพื่อนร่วมงาน (สุปราณี) (ความสัมพันธ์แบบสนิทสนม)	2 ทอด

จากผลการวิจัยผู้ที่ได้งานทำภายในระยะเวลา 7 เดือนที่ได้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่จากสื่อบุคคลนั้นมีขั้นตอนการถ่ายทอดข่าวสารเรื่องงาน 1 ทอด ซึ่งพบในความสัมพันธ์แบบผิวเผินกับแหล่งข่าวสารและความสัมพันธ์แบบสนิทสนม ขั้นตอนการถ่ายทอดที่ยาวที่สุดคือ 4 ทอด พบในลักษณะความสัมพันธ์แบบสนิทสนม

8. ผู้ที่ไม่ได้งานทำภายหลังจาก 7 เดือน

8.1 แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารในการทำงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ยังไม่สามารถหางานใหม่ได้ภายหลังจากออกจากงานเป็นระยะเวลามากกว่า 7 เดือน ณ วันที่ทำการสัมภาษณ์ พบว่าแหล่งข่าวสารเกี่ยวกับงานที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญใช้ในการหางานได้แก่ ประกาศรับสมัครงานทางหนังสือพิมพ์ หนังสือสมัครงาน ป้ายประกาศ ประกาศรับสมัครงานทางโทรทัศน์บนรถโดยสารประจำทางปอ.พ. การไปสมัครเองและการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับงานที่องค์กรที่ตนเองสนใจโดยตรง ตลาดนัดแรงงาน และหน่วยงานราชการที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาเรื่องการจัดหางาน ได้แก่ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

คุณลลิตา รัตนคุ้ม “ จะหาข่าวสารเรื่องงานจากหนังสือพิมพ์ หนังสือสมัครงานอย่างเช่นวิญจักร, Recruit มีฟังวิทยุและโทรทัศน์ด้วย แล้วก็ไปสมัครตามบริษัทที่เราสนใจ โดยที่ไม่สนใจว่าช่วงนั้นเค้าเปิดรับหรือเปล่า เพื่อนๆที่รู้จักกันก็มีสอบถามกันบ้างส่วนใหญ่เป็นเพื่อนที่ทำงานเก่า ตั้งแต่ว่างงานก็สมัครงานไปเยอะแต่ก็มีเรียกสัมภาษณ์ไม่กี่ที่ ส่วนใหญ่ที่เรียกไปสัมภาษณ์ก็เป็นที่สมัครจากหนังสือพิมพ์ บางที่สัมภาษณ์มากกว่า 2 ครั้งคิดว่าต้องได้แต่ก็ไม่ได้ เพราะคู่แข่งเยอะนายจ้างมีโอกาสเลือกคนได้มาก ตอนนั้นก็เริ่มเบื่อแล้วไม่ค่อยได้สมัคร แต่ก็ยังดูหนังสือพิมพ์อยู่ถ้าเจอบริษัทไหนที่เปิดรับและน่าสนใจก็จะสมัครไป ” (สัมภาษณ์ 11 กรกฎาคม 2541)

คุณกรรทอง คเชราวัฒน์ “ ก็จะดูจากหนังสือพิมพ์ในหน้า Classify ว่ามีที่ไหนเปิดรับบ้าง จะเปิดดูพวก Bangkok Post, The Nation ตำแหน่งที่เปิดรับมีตำแหน่งไหนที่เรามี Qualify ก็จะไปสมัครบางที่ไม่มี Qualify แต่เราสนใจก็จะไปสมัครพวกหนังสือสมัครงานนี้ไม่ได้ใช้ แล้วก็จะมีโทรถามบริษัทที่เราสนใจว่ามีเปิดรับบ้างมั๊ย บางแห่งเค้าไม่ได้เปิดรับช่วงนั้นแต่เราก็ไปกรอกใบสมัครทิ้งไว้ อย่างบางครั้งก็จะมีคนรู้จักมาบอกว่าที่ไหนรับสมัครเป็นการภายในแล้วมีงานที่คิดว่าเราน่าจะทำได้ก็ลองไปสมัครดู บางทีก็รู้ข่าวสารมาจากสื่อพวกรายการทีวีบนรถ ปอ.พ.

ว่ามีที่ไหนรับสมัครบ้าง แต่ก็ไม่ค่อยตรงกับเรา รู้ข่าวตลาดนัดแรงงานว่าจัดที่ไหนบ้าง แต่พวกนี้ไม่เคยไปเลย เพราะคิดว่างานที่มารับสมัครไม่ค่อยน่าสนใจฟังจากเพื่อนๆที่เคยไปมา ตอนนั้นก็หันมาทำไดเร็กเซลล์ขายพวกผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเป็นงานชั่วคราวไปก่อน ” (สัมภาษณ์ 4 สิงหาคม 2541)

จากตัวอย่างข้างต้นพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มที่ 8 นี้ มีการแสวงหาข่าวสารจากแหล่งข่าวสารหลากหลายประเภท และเริ่มเกิดความรู้สึกท้อใจและเบื่อหน่ายกับการหางาน นอกจากนี้มีบางคนที่ได้หันมาประกอบอาชีพเสริมอย่างอื่นแทนในช่วงระหว่างที่ยังไม่ได้งาน

จากผลการวิจัยในเรื่องรูปแบบการสื่อสารการสื่อสารในการหางานของผู้ตกงานจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์พบว่าแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ผู้ตกงานใช้ในการหางานโดยส่วนใหญ่มีลักษณะคล้ายคลึงกันทั้ง 8 กลุ่ม ผู้ที่ได้งานภายในระยะเวลาอันรวดเร็วในที่นี้คือผู้ที่ได้งานภายในระยะเวลา 1 เดือนนั้นจะมีลักษณะการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานเตรียมไว้ก่อนออกจากงานเก่าเมื่อทราบว่กิจการของบริษัทประสบปัญหา ในขณะที่ผู้ที่ได้งานหลังจากตกงานมาแล้ว 1 เดือนนั้นจะมีลักษณะการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานใหม่เตรียมไว้ก่อนออกจากงานเก่าบ้างแต่จะแสวงหาข่าวสารอย่างมากในขณะที่ออกจากงานแล้วอันเนื่องมาจากว่าเมื่อบริษัทถูกสั่งปิดนั้นได้คาดการณ์ว่าบริษัทน่าจะเปิดดำเนินกิจการต่อไปได้จึงมิได้เตรียมตัวหางานไว้ บางกรณีก็เป็นผู้ที่ถูกบริษัทบอกเลิกการจ้างงานทันทีเมื่อบริษัทประสบปัญหาทางเศรษฐกิจจึงไม่มีเวลาเตรียมตัวหางานล่วงหน้า เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ที่มีระยะเวลาของการตกงานนานหลายเดือนจะแสวงหาข่าวสารเรื่องงานอย่างกระตือรือร้นในช่วงประมาณ 3 เดือนแรกที่ตกงาน เมื่อยังไม่สามารถหางานได้พฤติกรรมกรรมการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานก็จะเริ่มกระตือรือร้นน้อยลงเนื่องจากเกิดความท้อใจ จนทำให้หลายคนเปลี่ยนแปลงเป้าหมายจากการที่จะหางานประจำทำมาเป็นการหาอาชีพใหม่ที่เป็นอาชีพอิสระหรือมุ่งศึกษาต่อเป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของผู้ที่ตกงานมานานและยังไม่สามารถหางานใหม่ได้ จะเกิดความรู้สึกท้อใจและเริ่มเบื่อกับการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานดังที่ คุณคันสนีย์ จันทนากร ได้พูดถึงความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับการหางานว่า

“ ช่วงที่เพิ่งออกจางานใหม่ๆก็หางานตลอด ถ้าเจอหรือรู้ว่าที่ไหนมีงานอะไรที่เราสามารถสมัครได้ หรือน่าจะทำได้ก็จะสมัครไปเขียนจดหมายสมัครไปเยอะ บางทีก็ไปสมัครเองโดยตรง ก็ไม่ค่อยมีเรียกมาหรือถ้าเรียกมาก็ยอมรับเงื่อนไขไม่ได้ หลังจากนั้นก็ไม่ค่อยหางานแล้ว ส่วนมากคนที่ตงงานมานานเค้าก็เบื่อไม่ยากหางานแล้ว เพื่อนๆส่วนใหญ่ก็ไม่ได้งานกัน ตอนนี้เลยหันมาหาอะไรเรียนไปพลางๆ ก่อน เพื่อนๆบางคนก็เปลี่ยนไปค้าขายทำส่วนตัวเพราะไม่อยากจะหวังแล้วงานประจำ ” (สัมภาษณ์ 20 สิงหาคม 2541)

จากผลการวิจัยทั้งหมดที่นำเสนอไปแล้วนั้นผู้วิจัยขอสรุปเป็นภาพรวมเพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อที่ 1 ในเรื่องของรูปแบบการสื่อสารในการหางานของผู้ตงงานจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ดังนี้

1.1 แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารในการทำงาน

แหล่งข่าวสารในการหางานที่ผู้ตงงานใช้นั้นมีอยู่ด้วยกันหลากหลายช่องทางจะมีแตกต่างกันบ้างในบางกลุ่มที่ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนั้นใช้แหล่งข่าวสารประเภทหนึ่งแต่บางกลุ่มไม่ได้ใช้ เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วพบว่าไม่ค่อยมีความแตกต่างกันไม่มากนัก จากข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยสามารถนำมาจัดแบ่งเป็นประเภทของแหล่งข่าวสารที่ผู้ตงงานใช้ในการหางานได้ดังนี้

1. สื่อมวลชน แหล่งข่าวสารในการหางานของผู้ตงงานที่เป็นสื่อมวลชนที่สำคัญ ได้แก่

- **หนังสือพิมพ์** หนังสือพิมพ์เป็นแหล่งข่าวสารเรื่องงานใหม่ที่ผู้ตงงานส่วนใหญ่ใช้ในการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานมากที่สุดในบรรดาสื่อมวลชนทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์ธุรกิจ โดยผู้ตงงานจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ให้ความเห็นว่าประกาศรับสมัครงานในหนังสือพิมพ์ธุรกิจนั้นจะมีตำแหน่งงานที่ตรงกับสายงานเดิมของตนและตำแหน่งงานหรือบริษัทที่ประกาศรับสมัครงานดูเป็นที่น่าเชื่อถือในเรื่องของความมั่นคงมากกว่าประกาศรับสมัครงานในหนังสือพิมพ์ทั่วไปหรือหนังสือพิมพ์ที่เป็นหัวประกาศรับสมัครงานโดยเฉพาะ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะความเคยชินที่พวกเขาเคยเปิดรับหนังสือพิมพ์ประเภทนี้อยู่เป็น

ประจำขณะที่ทำงานอยู่ ดังนั้นหนังสือพิมพ์ประเภทธุรกิจจึงถูกใช้เพื่อการหางานของกลุ่มพนักงานบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ดังความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักคือคุณเจษฎางค์ ต่อไปนี้

“...ผมจะเปิดดู Classify ในหนังสือพิมพ์พวกหนังสือพิมพ์ธุรกิจมากกว่านะ ที่ดูๆก็มี เนชั่น, บางกอกโพสต์, กรุงเทพธุรกิจ, ฐานเศรษฐกิจ พวกนี้ ผมว่าบริษัทที่ลงประกาศรับสมัครงานค่อนข้างจะเป็นบริษัทใหญ่ บางบริษัทก็เป็นบริษัทร่วมทุนต่างชาติ เป็นอินเตอร์ แล้วตำแหน่งที่เปิดรับส่วนใหญ่ก็ค่อนข้างต้องการคนที่มีคุณวุฒิหน่อย ผมว่าบริษัทพวกนี้ถ้าเค้าจะหาคนทำงานนะ เค้าก็ต้องรู้ว่าคนที่เค้าอยากได้น่าจะอ่านสื่อประเภทไหน แล้วรายงานอย่างพวกผมนี่นะ ก็ต้องอ่านข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ธุรกิจอยู่แล้ว ที่บริษัทนี้รับเป็นประจำ อ่านกันทุกเช้า แต่บริษัทเล็กๆ ที่ลงประกาศก็มีนะ คือยังไม่หละมันก็ปนกันแต่โดยรวมแล้วถ้าจะดูงานที่ โอ.เค. หน่อย ก็คงต้องดูจากพวกนี้แหละ” (สัมภาษณ์ 19 มิถุนายน 2541)

นี่คือความคิดเห็นของคุณเจษฎางค์ เกี่ยวกับแหล่งข่าวสารเรื่องงานที่มีต่อหนังสือพิมพ์ธุรกิจ เช่นเดียวกับที่ผู้ให้ข้อมูลหลักอีกหลายท่านที่มีความคิดเห็นในเรื่องแหล่งข่าวเกี่ยวกับงานในหนังสือพิมพ์คล้ายกับเจษฎางค์ ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงมุมมองของพนักงานบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่ตอกงานถึงความคาดหวังในการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานจากสื่อหนังสือพิมพ์ที่เป็นหนังสือพิมพ์ธุรกิจ โดยคาดหวังว่างานใหม่ที่กำลังแสวงหาอยู่นั้น ถ้าเป็นงานที่มีตำแหน่งดี หรือเป็นงานที่ได้ทำอยู่ในองค์กรใหญ่ที่มั่นคง เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของพวกเขา งานเหล่านี้น่าจะหาข่าวสารได้จากหนังสือพิมพ์ธุรกิจมากกว่าสื่อหนังสือพิมพ์ประเภทอื่น ซึ่งตรงกับข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รับเมื่อถามถึงชื่อของหนังสือพิมพ์ที่ผู้หางานใช้ในการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานเป็นประจำพบว่าหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, เดอะเนชั่น, กรุงเทพธุรกิจ เป็นชื่อที่ถูกเอ่ยถึงมาก

- หนังสือสมัครงาน นอกจากหนังสือพิมพ์แล้ว หนังสือที่ลงโฆษณาประกาศรับสมัครงานที่จัดทำเป็นรูปเล่ม เพื่อการลงประกาศรับสมัครงานโดยเฉพาะก็เป็นแหล่งข่าวสารอีกแหล่งข่าวสารหนึ่งในการหางานของผู้ตอกงานจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์จากสื่อมวลชน

แต่จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักนั้นกลับพบว่าหนังสือสมัครงานนั้นมิได้เป็นสื่อที่ผู้หางานกลุ่มนี้ให้ความสำคัญนักโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มของผู้ที่ได้อ่านทำแล้ว และจากผลการวิจัยก็ไม่พบว่ามีผู้ให้ข้อมูลหลักคนใดได้อ่านจากสื่อนี้เลย แต่อย่างไรก็ตามหนังสือสมัครงานนั้นก็ยังเป็นแหล่งข่าวสารที่ผู้ตกงานจะนึกถึงและเลือกใช้อีกสื่อหนึ่งโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่ตกงานเป็นระยะเวลาหลายเดือนก่อนที่จะได้อ่านและกลุ่มผู้ที่ตกงานหลังจาก 7 เดือนแล้วยังไม่ได้อ่านที่ให้ข้อมูลต่อไปนี้

ผู้ที่ยังไม่สามารถหางานได้หลังจาก 7 เดือนแล้ว

คุณศันสนีย์ จันทนากร “ การหาข่าวสารเรื่องงานส่วนใหญ่จะดูหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะพวกหนังสือพิมพ์ธุรกิจ บางกอกโพสต์ เดอะเนชั่น แล้วก็มีเปิดจากหนังสือพวกสมัครงานโดยเฉพาะ แต่ส่วนใหญ่บริษัทที่ลงในหนังสือพวกนี้เป็นบริษัทเล็กๆ ที่ดูแล้วไม่ค่อยน่าเชื่อถือเท่าไร แล้วงานที่ประกาศรับก็ไม่ค่อยตรงกับกลุ่มของเรา ในหนังสือพิมพ์ หนังสือสมัครงานนั้นงานด้านไฟแนนซ์จะน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นสายงานด้านอื่นหรือถ้ามีรับบ้างก็ระดับHead ขึ้นไปเลย พวกระดับพนักงานนี่ไม่ค่อยมี ”
(สัมภาษณ์ 20 สิงหาคม 2541)

คุณกอบกาญจน์ วรรณสุข “ พอดีงานก็หางานตลอดเลย โดยจะเปิดดูหนังสือพิมพ์ไปตลาดนัดแรงงาน แล้วก็ไปลงชื่อที่สำนักจัดหางานกระทรวงแรงงานแล้วก็ดูรายชื่อบริษัท และตำแหน่งงานที่เปิดรับที่สำนักจัดหางานด้วย ถ้าที่ไหนน่าสนใจก็จะสมัครไป แต่ส่วนใหญ่จะมีแต่บริษัทเล็กๆ ที่ไม่ค่อยรู้จัก มีสอบถามจากเพื่อนและคนรู้จักบ้างเหมือนกัน แต่หลัก ๆ แล้วจะหางานจากหนังสือพิมพ์มากกว่า หนังสือสมัครงานก็เปิดดูนะแต่ไม่ค่อยเพราะตำแหน่งงานที่รับในหนังสือพวกนี้

เท่าที่ดูจะรับคนอายุน้อยๆ พี่อายุมากแล้วก็ลำบากเพราะไม่ค่อยมีตำแหน่งงาน ”

(สัมภาษณ์ 3 กันยายน 2541)

คุณกัญญา สันติมิตร “ ผมจะหางานจาก Classify ในหนังสือพิมพ์ ช่วงว่างงานใหม่ก็เปิดดูเฉพาะหนังสือพิมพ์ธุรกิจแล้วถ้าเจอบริษัทไหนเปิดรับตำแหน่งน่าสนใจ และเราคิดว่ามีคุณสมบัติตรงตามที่เค้าต้องการก็จะไปสมัคร ส่วนใหญ่แล้วไปสมัครด้วยตนเอง ระยะเวลาๆ นี้ก็มีเปิดดูพวกหนังสือสมัครงานวัฏจักรบ้าง Recruit บ้างแต่ก็ไม่ค่อยเจออะไรที่น่าสนใจ ”

(สัมภาษณ์ 22 สิงหาคม 2541)

จากข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักข้างต้นพบว่าผู้ที่ตกงานเป็นระยะเวลาอันยาวนานมีการใช้แหล่งข่าวสารในการหางานหลากหลาย และแหล่งข่าวประเภทหนังสือสมัครงานก็มีการใช้เพื่อการนี้เช่นกัน

สำหรับเหตุผลที่กลุ่มผู้ตกงานจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับหนังสือสมัครงานนั้นก็คงเป็นเหตุผลที่ตรงกันข้ามกับสาเหตุที่ผู้ตกงานส่วนใหญ่เลือกใช้หนังสือพิมพ์ธุรกิจในการแสวงหาข่าวสารเรื่องงาน นั่นคือ เห็นว่าตำแหน่งที่ประกาศรับในหนังสือสมัครงานนั้นจะเป็นงานสำหรับคนสายงานอื่นๆ ที่ไม่ใช่สายงานด้านการเงินและหลักทรัพย์ หรือตำแหน่งงานที่ประกาศรับสมัครนั้นเป็นงานที่ไม่น่าสนใจหรือไม่ตรงตามคุณสมบัติของพวกเขา โดยเฉพาะในเรื่องของความรู้ความสามารถและประสบการณ์ นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่าบริษัทที่ลงประกาศรับสมัครงานนั้นก็บริษัทเล็กๆ ไม่ค่อยมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันทั่วไป จากข้อมูลที่ได้สะท้อนให้เห็นถึงความคาดหวังของผู้ตกงานที่หางานใหม่นั้นต้องการหรือปรารถนาที่จะได้งานใหม่ที่ดีเทียบเท่าหรือใกล้เคียงกับงานเก่าที่เคยทำอยู่หากเป็นไปได้

- วิทย์ และ ไทรทัศน์ จากการวิจัยพบว่าการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานจากสื่อวิทยุและโทรทัศน์นั้นเป็นไปในลักษณะของการฟังการรายงานข่าวภาวะการณ์มากกว่าที่จะใช้เพื่อการหางาน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจากว่าในภาวะปกติหนังสือวิทยุและโทรทัศน์ไม่ได้สื่อกลางข่าวสารเรื่องงานของผู้หางานและผู้ที่ต้องการรับคนเข้าทำงาน ดังนั้นสื่อประเภทนี้จึงไม่ได้ถูกคาดหวังหรือให้ความสนใจในฐานะเป็นแหล่งข่าวสารเรื่องงาน แต่เมื่อเกิดภาวะวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจวิทยุและโทรทัศน์ได้แสดงหน้าที่ของสื่อมวลชนนอกเหนือจากการรายงานข่าว การให้ความบันเทิง โดยเพิ่มบทบาททางด้านสังคมคือ การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาว่างงานอันเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยมีการผลิตรายการใหม่ หรือนำเสนอรายการที่มีรูปแบบของการแนะนำอาชีพ การสร้างรายได้เสริม เป็นต้น ขณะเดียวกันก็เพิ่มหน้าที่เป็นสื่อกลางข่าวสารเรื่องงาน แต่อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการเป็นแหล่งข่าวสารเรื่องงานน้อยมาก โดยให้เหตุผลว่าข่าวรับสมัครงานในวิทยุและโทรทัศน์นั้นไม่มีความหลากหลายของบริษัทหรือตำแหน่งที่เปิดรับเหมือนในหนังสือพิมพ์หรือหนังสือสมัครงาน ตำแหน่งที่เปิดรับก็จะเป็นสายงานทั่วไป มากกว่าที่จะเป็นสายงานด้านการเงินและหลักทรัพย์ มีเพียงครั้งเดียวที่ส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อวิทยุโทรทัศน์เป็นแหล่งข่าวสารเรื่องงาน คือช่วงที่นำเสนอข่าวการรับสมัครงานของธนาคารรัตนสินเมื่อ ต้นปี 2541 ดังข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักต่อไปนี้

คุณพิชชวณี จอมสืบ “ ตอนนั้นหางานใหม่ก็เปิดหาจากหนังสือพิมพ์อย่างเดียว แล้วก็ส่งใบสมัครกับ Resume ไปที่บริษัทที่เราสนใจ วิทย์ ไทรทัศน์นี่ไม่ได้สนใจเท่าไร เพราะไม่ค่อยจะเจอข่าวเรื่องงานในสื่อพวกนี้ด้วย แต่ก็เปิดฟัง เพราะช่วงนั้นข่าวเรื่องคนไฟแนนซ์ตกงานนี่ฮือฮากันมาก ” (สัมภาษณ์ 27 พฤษภาคม 2541)

คุณศรามาศ สิทธิธร “ วิทย์ ไทรทัศน์นี่เท่าที่เปิดฟังไม่ค่อยมีข่าวเกี่ยวกับงานของคนไฟแนนซ์ ถ้ามีก็เป็นประกาศให้รู้ว่าที่ไหนมีตลาดนัดแรงงานอะไร ลักษณะอย่างนี้มากกว่า แต่ที่มีข่าวงานของคนไฟแนนซ์ก็ช่วงที่รัตนสินเปิดรับสมัครอันนี้ที่ได้ข่าวจากวิทย์ และ ไทรทัศน์ ” (สัมภาษณ์ 14 มิถุนายน 2541)

คุณอารยา “ ช่วงที่ทำงานก็จะใช้หนังสือพิมพ์เปิดหางาน สอบถามจากเพื่อนๆที่ทำงานเก่า และดูข่าวทางโทรทัศน์บ้างแต่นานๆถึงจะเจอข่าวรับสมัครงาน ส่วนใหญ่จะเป็นข่าวว่ามีตลาดนัดแรงงานที่ไหน และก็จะเป็นลักษณะของการจัดงานขึ้นแล้ว จึงมีการไปทำข่าว ฉะนั้นบางทีก็ไม่ใช่ล่วงหน้าเลยตลาดนัดนั้นไป หรืออีกลักษณะถ้าเจอก็จะไม่ใช่สายงานของเรา ” (สัมภาษณ์วันที่ 6 ส.ค. 2541)

คุณสมศักดิ์ เกียรติศักดิ์ดาชัย “ วิทยุนี้ก็จะฟังรายการแต่พวกรายการ Bussiness Talk โทรทัศน์นี้ส่วนใหญ่เปิดเจอแต่ข่าว ข่าวเรื่องงานไม่ค่อยเจอเนอะ จะมีก็ตอนที่ได้ข่าวเรื่องรัตนสินเปิดรับสมัครทั้งจากวิทยุแล้วก็โทรทัศน์ ” (สัมภาษณ์ 10 มิถุนายน 2541)

จากข้อมูลที่ได้แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลหลักไม่ได้ให้ความสำคัญกับสื่อวิทยุ และโทรทัศน์ ในการเป็นแหล่งข่าวสารในการหางาน

- สื่อมวลชนอื่นๆ นอกจากสื่อหนังสือพิมพ์ หนังสือสมัครงาน วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตแล้วแหล่งข่าวสารที่ผู้ตกงานจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ใช้ในการหางาน ก็ยังเป็นนิตยสารเฉพาะด้าน เช่นนิตยสารคอมพิวเตอร์ ป้ายประกาศที่ติดตามสถานที่ต่างๆ เช่น ป้ายประกาศรับสมัครงานที่ติดตามบอร์ดของหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน สถาบันการศึกษา เป็นต้น และป้ายประกาศที่บอกข่าวการจัดตลาดนัดแรงงาน

2. สื่อบุคคล

ในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารในการทำงานของผู้ตกงานจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ นั้นสื่อบุคคลเป็นแหล่งข่าวสารที่สำคัญอีกประเภทหนึ่งที่ผู้ตกงานใช้ในการหางานโดยสื่อบุคคลดังกล่าวนี้จะอยู่ในลักษณะ 2 รูปแบบคือ

2.1 สื่อบุคคลที่ติดต่อสัมพันธ์กันแบบสังคม-ครอบครัว (Family - Social Contracts) โดยเป็นเพื่อนทางสังคมหรือเพื่อนของครอบครัว อันได้แก่ คนรู้จัก(เพื่อนบ้าน), ญาติ, คนในครอบครัว, เพื่อนของคนในครอบครัว, เพื่อนสนิทสมัยเรียน

2.2 สื่อบุคคลที่ติดต่อสัมพันธ์กันในการทำงาน (Work Contacts) อันได้แก่ หัวหน้างานเก่า, เพื่อนร่วมงานบริษัทเดียวกัน , เพื่อนร่วมงานเก่า, เพื่อนต่างบริษัท

สำหรับแหล่งข่าวสารที่เป็นสื่อบุคคลนั้นเป็นมีความสำคัญไม่แพ้สื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ ในขณะที่บางคนให้ความสำคัญกับสื่อบุคคลมากอย่างที่ได้พูดถึงไปบ้างแล้วนั่นคือการที่คิดว่าการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานจากสื่อมวลชนนั้นมีอัตราการแข่งขันที่สูง นอกจากนั้นยังมีเหตุผลอื่นๆอีกในการเลือกใช้สื่อบุคคลเป็นแหล่งข่าวสารและให้ความสำคัญกับสื่อบุคคลอย่างเช่นกรณีของคุณวิสุทธิ จันทร์เจียวใช้ ก็ให้ความสำคัญกับสื่อบุคคลในการหางาน

“ ในภาวะเศรษฐกิจไม่ตืออย่างนี้บางบริษัทที่เค้าต้องการคนไม่ก็ตำแหน่งเค้าคงไม่อยากจะเสียเงินลงประกาศรับสมัครงานจะอาศัยวิธีเชิงแนะนำมากกว่า โดยเฉพาะในระดับหัวหน้าและอีกด้านหนึ่งก็ทำให้หน่วยงานไม่ต้องเสียเวลาคัดเลือกมากอีกทั้งการที่มีคนรับรองในระดับหนึ่งยิ่งถ้าเป็นเรื่องของการเงินด้วยแล้วการมีคนรับรองยิ่ง เป็นเรื่องที่ดี สอบถามประวัติกันได้ ” (สัมภาษณ์ 7 มิถุนายน 2541)

และจากข้อมูลที่ได้จากคุณพรณยมล ศิริสาร ที่ให้ความเห็นว่า

“ คิดว่าเพื่อนและคนรู้จักเป็นสื่อสำคัญที่สุดในการหางานเป็นการสกรีนข่าวสารเรื่องงานให้เราแล้วระดับหนึ่งว่าเราน่าจะมีโอกาสทำได้ เพราะถ้าหางานจากสื่ออื่นๆอย่างในหนังสือพิมพ์นี่มันกว้าง ยิ่งถ้าหากคนนั้นเป็นคนที่อยู่ในหน่วยงานที่รับคนด้วย เพราะจะเป็นคนที่สามารถให้ข้อมูลรายละเอียดเรื่องงานได้มากกว่าหรือดีกว่าสื่อ อื่นๆ รู้วัฒนธรรมองค์กร เราสามารถพิจารณาข้อมูลที่เราได้รับมาว่างานนั้นเราสามารถทำได้หรือไม่ หรือเข้ากับองค์กรนั้นได้หรือไม่ ” (สัมภาษณ์ 25 กรกฎาคม 2541)

จากตัวอย่างข้างต้นนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นในการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานนั้นเป็นการแลกเปลี่ยนสารสนเทศระหว่างผู้ให้ข่าวสารเรื่องงานและผู้ทำงาน มีการตอบโต้และซักถามรายละเอียดมากกว่าที่จะเป็นการถ่ายทอดข่าวสารเพียงด้านเดียว ดังเช่นที่โรเจอร์และคินเซต ได้กล่าวไว้ในแบบจำลองการสื่อสารเชิงลู่เข้า (The Convergence Model of Communication)

3. สื่อโทรคมนาคม

- **อินเทอร์เน็ต** เป็นแหล่งข่าวสารของผู้ตกงานจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ในการหางานอีกแหล่งหนึ่ง จากการวิจัยพบว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานใหม่นั้นจะเป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีตำแหน่งงานด้านคอมพิวเตอร์นั้นจะมีการใช้อินเทอร์เน็ตในการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานใหม่ โดยเปิดดูเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับ Classify เพื่อดูตำแหน่งงาน บริษัทที่เปิดรับ และเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ตัวเองไปยังผู้ที่ต้องการหาคนมาทำงานในสายงานด้านคอมพิวเตอร์ โดยการกรอกข้อมูลส่วนตัวของตนเองลงไปบนฟอร์มของเว็บไซต์ แต่อย่างไรก็ตามการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข่าวสารเรื่องงานนั้นก็ไม่มีผู้ให้ความสำคัญมากนัก เนื่องจากการประกาศรับสมัครงานทางอินเทอร์เน็ตนั้นส่วนใหญ่เป็นการนำเอาประกาศรับสมัครงานทางหนังสือพิมพ์มาลงอินเทอร์เน็ต ดังนั้นผู้ใช้หนังสือพิมพ์เป็นแหล่งข่าวสารเรื่องงานจึงพบว่าประกาศรับสมัครนั้นซ้ำกัน และซ้ำกันในหนังสือพิมพ์ ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

คุณธีระยุทธ มาเพชร “ นอกจากหนังสือพิมพ์ หนังสือสมัครงาน และถามจากเพื่อนๆที่รู้จักกันแล้ว ผมก็เปิดดูพวกนิตยสารที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์เพราะปกติก็อ่านพวกนี้อยู่เหมือนกัน บางเล่มก็จะมีประกาศรับสมัครงานในสายงานด้านคอมพิวเตอร์อยู่ท้ายเล่ม แต่ไม่เยอะมากเหมือนในหนังสือพิมพ์นะ แต่ที่ลงประกาศรับก็จะเป็นบริษัทเล็กๆ แล้วผมก็มีเปิดดูอินเทอร์เน็ตจะมีเว็บไซต์ที่เป็นการหางานด้านคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะจะมีแบบฟอร์มให้กรอกรายละเอียดของเราลงไป แต่ผมว่าไม่ค่อยได้ผลหรือได้ผลช้า ” (สัมภาษณ์ 18 กรกฎาคม 2541)

คุณอนุชิต สุเมธวิทย์ “ ผมใช้อินเทอร์เน็ตโดยเปิดเว็บไซต์ที่เป็นเรื่องงาน แล้วก็ serch หางานด้านคอมพิวเตอร์ว่ามีอะไรบ้างที่เปิดรับ แล้วก็ก็มีเว็บไซต์ที่สำหรับให้คนที่ต้องการหางานใส่ประวัติของตัวเองลงไป โดยเป็นแบบฟอร์มที่ค่อนข้างจำกัดตายตัว ให้กรอกว่าเราเขียนโปรแกรมอะไรบ้าง ใช้เครื่องอะไรเป็นบ้าง ลักษณะทำนองนี้ เป็นข้อมูลสำหรับคนที่ทำงานด้านคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะ ถ้าบริษัทใดต้องการบุคลากรด้านนี้ก็สามารถมาเปิดดูประวัติของคนที่มาลงไว้ได้ที่เว็บไซต์นี้ ” (สัมภาษณ์ 27 สิงหาคม 2541)

นอกจากการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข่าวสารเรื่องงานแล้วยังมีผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อหาข้อมูลของบริษัทที่ต้องการจะสมัครงานอย่างเช่นกรณีของคุณพูนชัย ที่ต้องการจะสมัครเข้าทำงานกับธนาคารต่างประเทศ จึงมีการเตรียมตัวหาข้อมูลเกี่ยวกับธนาคารต่างประเทศที่มีสาขาในประเทศไทย จึงใช้อินเทอร์เน็ตหาข้อมูลของธนาคารที่จะสมัครว่ามีกี่สาขา อยู่ที่ประเทศไหนบ้าง และข้อมูลอื่นๆเกี่ยวกับธนาคารนั้นที่คุณพูนชัยคิดว่าจะเป็นประโยชน์ในการตอบคำถาม หากมีการเรียกสัมภาษณ์งาน

- โทรศัพท์ออนไลน์ สื่อโทรคมนาคมที่เริ่มเข้ามามีบทบาทในการเป็นแหล่งข่าวสารเรื่องงานในปัจจุบันก็คือโทรศัพท์ โดยจะมีลักษณะเป็นการให้บริการในการสอบถามข่าวสารเรื่องงานคล้ายกับ classify ในหนังสือพิมพ์ ผู้ใช้บริการสามารถโทรศัพท์เข้ามาหาข้อมูลตำแหน่งงานว่างของบริษัทต่างๆได้ตลอด 24 ชม. โดยจะมีการแบ่งตำแหน่งงานออกเป็นหมวดหมู่ตามประเภทของงาน จะมีชื่อบริษัท และตำแหน่งที่เปิดรับพร้อมทั้งเบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อให้ทราบ ผู้สมัครต้องทำการติดต่อสมัครงานโดยตรงกับทางบริษัทเอง อย่างไรก็ตามสื่อประเภทนี้ก็ยังไม่ได้เป็นแหล่งข่าวสารที่ผู้หางานให้ความสนใจหรือนึกถึงเป็นลำดับแรกๆ

4. สื่อเฉพาะกิจ

หลังจากที่ประเทศไทยประสบกับภาวะวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจอันส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนที่ประสบปัญหาการเงิน จนมีผลทำให้ธุรกิจจำนวนมากต้อง ปิดกิจการหรือลดค่าใช้จ่าย จึงส่งผลให้ปัญหาการว่างงานเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้นเพื่อเป็นการช่วยเหลือกลุ่มผู้ประสบปัญหาการว่างงาน หน่วยงานทั้งจากภาครัฐบาลและภาคเอกชน หลายแห่งจึงได้พยายามจะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางข่าวสารเรื่องงานระหว่างผู้ที่หางานและ

นายจ้างที่ต้องการรับคนเข้าทำงานให้สามารถติดต่อกันได้ ในกรณีของพนักงานบริษัทเงินทุน หลักทรัพย์ที่ตกงาน ก็มีหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเรื่องนี้โดยเฉพาะ คือสมาคมบริษัทเงินทุน สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ได้รวบรวมข้อมูลส่วนตัวและประวัติการทำงานของพนักงานบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่ได้ส่งเข้ามาเก็บรวบรวมไว้ เพื่อที่ว่าหากมีหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนมีความสนใจที่ต้องการจะรับคนเข้าทำงานสามารถที่จะมาติดต่อขอข้อมูลส่วนตัวเพื่อการพิจารณาคัดเลือกและสามารถที่จะติดต่อกันได้ ในส่วนของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีกรมการจัดหางานที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารเรื่องงานให้กับผู้ประกอบการว่างงานทั่วไปทุกสาขาอาชีพ นอกจากนี้ยังมีการจัดตลาดนัดแรงงานเพื่อเป็นศูนย์กลางในการรับสมัครงาน ทั้งที่จัดโดยกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเองและจัดโดยหน่วยงานเอกชน นอกจากนี้สื่อเฉพาะกิจที่เป็นลักษณะองค์กรหรือหน่วยงานแล้ว บริษัทจัดหางานของเอกชนก็เป็นอีกสื่อหนึ่งที่ผู้ตกงานใช้เป็นแหล่งข่าวสารในการหางาน แต่เป็นลักษณะของการมีผลประโยชน์ตอบแทน

การแสวงหาข่าวสารเรื่องงานของผู้ที่ตกงานในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจนั้นจะมีหลากหลายช่องทางกว่าในภาวะการณปกติ และพบว่าผู้ที่ตกงานส่วนใหญ่มักจะไม่ใช้เพียงช่องทางใดช่องทางหนึ่งเพียงอย่างเดียว เนื่องจากทราบกันดีว่าตลาดแรงงานเองก็มีการหดตัว การจ้างงานลดน้อยลง การแข่งขันในการหางานจึงสูงมากขึ้นกว่าภาวะการณปกติ อย่างไรก็ตามพบว่าสื่อที่มีความสำคัญในการได้งานของผู้ที่ตกงานจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ก็คือสื่อบุคคล (Personal Media)

1.2 แหล่งข่าวสารที่สำคัญในการได้งานทำ

จากผลการวิจัยพบว่าผู้ได้งานทำทราบข่าวสารเรื่องงานใหม่จาก

- สื่อมวลชน
- สื่อบุคคล
- การสมัครเองโดยตรง
- สื่อเฉพาะกิจ (ตลาดนัดแรงงาน , บริษัทจัดหางาน , หน่วยงานที่เป็นสื่อ

กลางข้อมูลส่วนตัวและประวัติการทำงาน , ป้ายประกาศ)

ข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าแหล่งข่าวสารที่สำคัญในการได้งานของผู้ตกงานจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักก็คือ สื่อบุคคล โดยเฉพาะในกลุ่มของผู้ที่ได้งานภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว คือภายใน 1-3 เดือน สื่อบุคคลที่เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารในการได้งานนั้นพบว่าจะอยู่ในลักษณะของ .

- สื่อบุคคลที่เป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่
- สื่อบุคคลที่เป็นทั้งผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานใหม่และเป็นผู้แนะนำชักชวนให้มาทำงานหรือเป็นผู้มีส่วนช่วยผลักดันในการได้งานใหม่

และเป็นที่น่าสังเกตว่าสื่อบุคคลเป็นแหล่งข่าวสารที่สำคัญในการได้งานใหม่ของผู้ตกงานโดยเฉพาะในสายงานทางด้านหลักทรัพย์เนื่องจากเป็นสายงานเฉพาะ ผู้ที่หางานส่วนใหญ่จะใช้การสอบถามจากคนรู้จัก เพื่อนที่ทำงานอยู่ในวงการหลักทรัพย์แล้วอาศัยการแนะนำหรือชักชวนกันมาทำงาน เพราะสายงานด้านนี้ตามปกติแล้วก็ไม่ค่อยมีประกาศรับสมัครงานทางสื่อมวลชน นอกจากนี้ว่าผู้ที่มีสายงานด้านหลักทรัพย์ที่ตกงานจะเปลี่ยนไปทำงานด้านอื่น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คุณอรุณี แนวเพชร (อายุ 33 ปี) “ ตอนออกจากเอ็มซีซีก็หาข่าวเรื่องงานจากเพื่อนๆมากกว่าโดยจะสอบถามจากเพื่อนๆที่เคยทำงานอยู่ด้วยกัน และเพื่อนต่างบริษัทที่รู้จักกันโดยเฉพาะเพื่อนในวงการไฟแนนซ์ที่รู้จักกันในวง broker ส่วน Classify ในหนังสือพิมพ์นี้ไม่ค่อยได้ดู นานๆครั้งเปิดดูก็เพราะคิดว่าสายงานที่เราทำนั้นส่วนใหญ่จะไม่ค่อยประกาศรับทางหนังสือพิมพ์กัน สำหรับงานใหม่นี้เพื่อนที่ทำงานในวงการไฟแนนซ์ที่สนิทกันเค้าทำอยู่ที่นี้ เค้าก็บอกว่าที่พัฒนาสิน รับคนถ้าสนใจก็มาคุยดู โดยที่เพื่อนก็เป็นคนบอกทางเจ้านายให้ ก็ลองมาคุยพอ คุยแล้วทุกอย่างโอเค พี่เองก็มีลูกค้าอยู่ในมือและมีประสบการณ์ตรงด้านนี้มาหลายปี เค้าก็คิดว่าเราน่าจะทำได้” (สัมภาษณ์ 7 สิงหาคม 2541)

คุณเยาวมาลย์ (อายุ 43 ปี) “ ช่วงที่หางานนั้นเปิดรับข่าวสารเกือบทุกทางเลย ดูจากหน่วยงานราชการที่เค้ามีประกาศตอนนั้นข่าวเรื่องคนตกงานฮือฮา มากก็จะติดตามว่าที่ไหนเปิดรับคนไฟแนนซ์บ้าง วิทยุก็ฟัง โทรทัศน์ก็ดูรายการที่เค้าแจ้งมาช่วงนั้นดูเหมือนว่าข่าวราชการที่ออกก็จะเป็นลักษณะว่าทำให้สถานการณ์ไม่ตึงเครียด แต่ถ้ารับมัยเท่าที่ฟังๆมารับคนไฟแนนซ์น้อยมาก หนังสือพิมพ์ก็เปิดดู

Classify อยู่เรื่อยๆ แล้วก็จะติดต่อกุ้ยกันกับเพื่อนๆที่รู้จักกันคุ้ยกันว่าใครไปที่ไหนก็จะตามๆกันไป ซึ่ง ส่วนใหญ่ก็เป็นเพื่อนๆในวงการทำงานไฟแนนซ์ คิดว่าต้องพึ่งเพื่อนๆ และคนรู้จักในการหางานเพราะปกติเราจะเดินไปสมัครเองมันยาก ในวงการหลักทรัพย์นี่จะรู้กันว่าที่ไหน คำรับอาชีพมันก็คือการตลาด (Marketing) ถ้าเรามีความสามารถเราก็ไปได้ มันคล้ายๆงานขาย (Sales) ที่ได้งานนี่ก็เพราะเพื่อนเป็นคนแนะนำกับผู้ใหญ่ว่าจะมีเพื่อนมาสมัคร เพื่อนมีคุณสมบัติอย่างนี้ๆ ทางผู้ใหญ่เค้าก็เปิดโอกาสให้ลองมาคุ้ยดู พอมาคุ้ยกันก็มี การถามถึงผลงานที่ผ่านมาว่าเราเคยมีผลงานทำเป้าได้เท่าไร เพราะอาชีพนี้มันอยู่ที่การหาลูกค้าให้ทางบริษัท แล้วถ้ามาที่นี่เราจะทำเป้าให้ได้เท่าไร พอคุ้ยกันในที่สุดก็โอเค ก็เลยได้มาทำที่นี่ "

(สัมภาษณ์ 16 กรกฎาคม 2541)

นอกจากนี้ยังพบว่าในกลุ่มของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้งานทำที่มีอายุมากกว่า 31 ปีขึ้นไป จะเป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับสื่อบุคคลในการหางานใหม่ โดยให้เหตุผลว่าตนเองมีอายุมาก และงานที่ประกาศรับสมัครทางสื่อมวลชนนั้นส่วนใหญ่จะไม่ตรงกับคุณสมบัติของตนเอง โดยเฉพาะในเรื่องของอายุ ประกอบกับคิดว่ามีการแข่งขันที่สูงด้วย ดังนั้นการใช้สื่อบุคคลโดยการสอบถามจากคนรู้จักน่าจะเป็นช่องทางที่ดีกว่า และพบว่า การได้งานของคนกลุ่มนี้การเป็นเพราะสื่อบุคคล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คุณสุวดี เบื้องโอกาส (อายุ 36 ปี) " ...ช่วงที่ทำงานอยู่ก็ไปตลาดนัด แรงงานที่ธรรมชาติเขียนใบสมัครไว้หลายที่ แล้วก็เปิดหนังสือพิมพ์บ้างซึ่งที่รับสมัครกันในหนังสือพิมพ์ก็ไม่ค่อยตรงเพราะที่อายุมากแล้ว ดังนั้นส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการสอบถามจากคนรู้จักหรือมีคนแนะนำให้ไปคุ้ยที่โน่นที่นี้เป็นการทำงานปัจจุบันก็เหมือนกันแฟนที่เค้าเป็นนักข่าวเค้าเคยมาทำข่าวที่นี่แล้วก็ทราบดีว่าที่นี่เปิดรับก็เลยมาสมัครแล้วก็ได้สัมภาษณ์งาน " (สัมภาษณ์ 30 พฤษภาคม 2541)

คุณนัตติยา ครีลาครบุรีสุทธิ (อายุ 33 ปี) "งานที่ไทยแคปิตอลนี้ รู้ข่าวจากเพื่อนสนิทที่ทำงานอยู่ที่นี่ชวนให้มาสมัคร แต่ช่วงที่ทำงานก็จะใช้การสอบถามจากเพื่อนที่ทำงานไฟแนนซ์ แล้วก็เปิดดูหนังสือพิมพ์บ้าง บางทีก็สมัครโดยตรง

ที่บริษัทที่เราอยากจะสมัคร ตลาดนัดแรงงานนี้ไม่เคยไปเลยคิดว่าการที่เรารู้จักกับคนที่ทำงานข้างในบริษัททำให้เรามีโอกาสที่ได้รับเรียกสัมภาษณ์งานและมีโอกาสได้งานมาก ” (สัมภาษณ์ 29 พฤษภาคม 2541)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้งานจากสื่อบุคคลมองว่าการที่รู้จักหรือมี Connection ที่ดีกับคนในองค์กรนั้นมีส่วนสำคัญในการได้งานทำเพราะสามารถรู้ข่าวสารการเปิดรับคนเข้าทำงานเป็นการภายใน หรือรู้ก่อนที่จะมีการประกาศอย่างเป็นทางการ ทำให้มีโอกาสได้มาสมัครก่อนและสัมภาษณ์งานก่อนเป็นการลดการแข่งขันลง นอกจากนี้ยังสามารถที่จะรู้ข้อมูลเกี่ยวกับงาน หรือวัฒนธรรมมององค์กรว่าเป็นอย่างไรมีรายละเอียดมากกว่าแหล่งข่าวสารเรื่องงานประเภทอื่น นอกจากนี้แหล่งข่าวสารที่เป็นสื่อบุคคลนั้นได้สกรีนงานมาให้แล้วในระดับหนึ่งว่าน่าจะเป็นงานที่ผู้หางานทำได้ เป็นการลดข่าวสารเรื่องงานให้แคบลงกว่าการที่จะต้องแสวงหาจากสื่อประเภทอื่น ซึ่งผลการวิจัยในเรื่องก็สอดคล้องตรงกันกับการวิจัยของกรราโนเวเตอร์ที่พบว่าในการหางานการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลถูกใช้และอ้างอิงถึงมากที่สุดเปรียบเทียบกับការโฆษณาตามสื่อทั่วไป และการสมัครงานโดยตรง แม้ว่าการวิจัยเรื่องนี้จะอยู่ในช่วงภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจสื่อบุคคลก็ยังคงมีบทบาทสำคัญในการได้งาน

1.3 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีส่วนทำให้ได้งานทำกับผู้ที่หางาน

การสื่อสารระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นอันนำมาซึ่งการได้งานทำในงานวิจัยเรื่องนี้ ได้มีการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างคู่สื่อสารเกิดขึ้น ในที่นี้คือระหว่างผู้ส่งสารที่เป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องงานหรือผู้ที่มีส่วนทำให้ได้งานทำและผู้รับสารที่เป็นผู้หางาน

จากผลการวิจัยพบว่าผู้ที่ได้งานจากสื่อบุคคลมีลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีส่วนทำให้ได้งานทำกับผู้ที่หางานนั้น จะเป็นไปในลักษณะความสัมพันธ์แบบผิวเผิน (Weak tie) มากกว่าลักษณะความสัมพันธ์แบบสนิทสนม (Strong tie) โดยจะเป็นคนรู้จัก, เพื่อนสมัยเรียน, เพื่อนที่ทำงานเก่า, เพื่อนร่วมงาน แม้กระทั่งเพื่อนบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรราโนเวเตอร์ในเรื่องการได้งานที่ว่า “ข่าวสารเรื่องงานจากการสื่อสารกับบุคคลที่เป็นเพียงคนรู้จัก (Acquaintance) และมีความผูกพันแบบผิวเผิน (Weak tie) ไม่ใช่เพื่อนสนิทหรือญาติสนิทนั้นมีความสำคัญในการหางาน”

ความสำคัญของความสัมพันธ์แบบผิวเผินในการสื่อสารระหว่างบุคคลอันนำมาซึ่งข่าวสารเรื่องงานนั้นคุณบัณฑูรย์ วงศ์บัณฑูรย์ อดีตผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการและบริการทั่วไป บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เอกพัฒนา ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้อ่านใหม่จากสื่อบุคคลและเคยเป็นผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับสูงของบริษัท ได้แสดงความเห็นว่าเป็นตำแหน่งระดับสูงการใช้สื่อบุคคลในการแสวงหาข่าวสารเรื่องงานทั้งตัวผู้หางานและหน่วยงานที่จะรับคนเข้าทำงานนั้นมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อบุคคลที่มีลักษณะความสัมพันธ์แบบสนิทสนม เพราะผู้ที่เคยมีตำแหน่งหน้าที่การงานระดับสูงการที่จะได้งานใหม่ที่มีตำแหน่งเท่าเทียมหรือสูงกว่าที่ทำงานเก่าในภาวะการณเศรษฐกิจที่ไม่ดีนั้นยากมาก นอกจากการที่มีคนรู้จักที่มีความสนิทสนมเป็นคนชักชวนซึ่งนั่นหมายถึงว่าจะต้องรู้ในฝีมือการทำงานกันดีด้วยว่าคนที่ชวนมาต้องมีความสามารถจริง

จากข้อมูลที่ได้ก็พบว่าสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นฤมล แก้วทิพรรัตน์ ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับงานด้านสื่อสารมวลชนของพนักงานในบริษัทโฆษณา ที่พบว่าระดับความสัมพันธ์แบบผิวเผิน และระดับความสัมพันธ์แบบสนิทสนมของผู้ได้งานกับแหล่งข่าวจะมีส่วนสัมพันธ์กับตำแหน่งที่จะเข้าไปทำงาน คือหากเป็นตำแหน่งระดับล่าง (JUNIOR) ระดับความสัมพันธ์ของผู้ได้งานกับแหล่งข่าวก็จะเป็นแค่เพียงความสัมพันธ์แบบผิวเผิน เพราะตำแหน่งในระดับล่างไม่มีผลกระทบกับบริษัทมากนัก แต่หากเป็นตำแหน่งระดับสูง (SENIOR) หรือระดับบริหาร ระดับความสัมพันธ์ของผู้ได้งานกับแหล่งข่าวก็ต้องเป็นความสัมพันธ์ที่สนิทสนม เพราะตำแหน่งระดับสูงมีผลกระทบกับบริษัทโดยตรง หากมีปัญหาภายหลังและการจะหาคนใหม่มาแทนที่ในระดับบริหารจะค่อนข้างช้าและหายาก (นฤมล แก้วทิพรรัตน์ 2537 หน้า 60)

1.4 ลักษณะขั้นตอนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเรื่องงานไปยังผู้รับคนสุดท้าย

การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเรื่องงานที่ผ่านทางสื่อบุคคลในงานวิจัยของกรานเวเดอร์ นั้นพบว่าผู้ที่ได้ข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนสนิทหรือมีลักษณะความสัมพันธ์แบบสนิทสนมนั้นมีโอกาสที่จะมีสายใยข้อมูลข่าวสาร (Information chains) ที่ยาวกว่าผู้ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากคนที่รู้จัก เนื่องจากความเหมือนและคล้ายคลึงกันในแหล่งข้อมูล การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องงานจากเพื่อนสนิทจึงมักจะได้มาจากคนรู้จักแบบผิวเผินของเพื่อนสนิทอีกทอดหนึ่ง

สำหรับงานวิจัยเรื่องการสื่อสารเพื่อแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับงานของผู้ตกงานจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ปี 2540 ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่มีส่วนทำให้ได้งานกับผู้ทำงาน ที่มีลักษณะความสัมพันธ์แบบผิวเผิน (Weak tie) และลักษณะความสัมพันธ์แบบสนิทสนม (Strong tie) ไม่มีความแตกต่างในลักษณะของขั้นตอนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารคือ โดยส่วนใหญ่แล้วจะมีขั้นตอนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารที่สั้นใกล้เคียงกันที่ 1-2 ทอด และมีขั้นตอนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารที่ยาวที่สุดคือ 4 ทอด ซึ่งขั้นตอนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารที่ยาวนั้นได้เกิดขึ้นทั้งในลักษณะความสัมพันธ์ทั้งแบบผิวเผินเช่นในกรณีของคุณธานี และความสัมพันธ์แบบสนิทสนมในกรณีของคุณปิยะนุช เป็นการแสดงว่าความสัมพันธ์แบบสนิทสนมของบุคคลในกลุ่มของพนักงานบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่แสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับงานกับบุคคลที่นำมาซึ่งข่าวสารเรื่องงานนั้นมิได้ทำเกิดขั้นตอนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารที่ยาว (Longer chain) อันเนื่องมาจากความเหมือนหรือคล้ายคลึงกันในแหล่งข้อมูล เนื่องจากบุคคลที่มีความสัมพันธ์แบบสนิทสนมที่มีส่วนทำให้ได้งานนั้นจะเป็นผู้ที่อยู่ในแหล่งข่าวโดยเป็นคนในองค์กรนั่นเอง

จากข้อมูลที่กล่าวมาทั้งหมดในบทนี้ทำให้ผู้วิจัยสามารถตอบปัญหานำวิจัยของการวิจัยครั้งนี้ได้ว่ารูปแบบการสื่อสารในการหางานของผู้ตกงานจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์นั้นจะมีแหล่งข่าวสารที่สำคัญในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารในการทำงานแบ่งออกเป็นประเภทหลักๆ ได้ 3 ประเภทคือ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ โดยที่แหล่งข่าวสารสำคัญในการได้งานทำก็คือสื่อบุคคล ซึ่งมีลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในลักษณะของความสัมพันธ์แบบผิวเผินเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ก็พบว่าลักษณะขั้นตอนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเรื่องงานไปยังผู้รับคนสุดท้ายนั้นมีขั้นตอนการถ่ายทอดข้อมูลที่สั้นโดยเฉลี่ยไม่เกิน 2 ทอด และไม่ได้มีความแตกต่างในช่วงความยาวขั้นตอนการถ่ายทอดข้อมูลระหว่างความสัมพันธ์แบบผิวเผินและความสัมพันธ์แบบสนิทสนม

อย่างไรก็ตามที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้นเป็นเรื่องรูปแบบการสื่อสารในการหางานซึ่งมีปัจจัยทางด้านการสื่อสารเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ในการได้งานของผู้หางานนั้นนอกจากจะเป็นเรื่องปัจจัยทางด้านการสื่อสารแล้ว จะต้องมียปัจจัยอื่นที่เข้ามาเกี่ยวข้องประกอบรวมกันกับ

การสื่อสาร เพื่อเป็นการตอบปัญหานำวิจัยในข้อที่ 2. ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาว่าปัจจัยอื่นๆนั้น
คืออะไร ดังจะได้กล่าวในบทต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย